

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 164 (8757) BAZAR, 8 avqust 2021-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Tolerantlığın Azərbaycan nümunəsi

Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərləri dedikdə, bizi bir-birimizə doğmalaşdırən, bütövləşdirən və mədəniyyətimizi zənginləşdirən amillər - dilimiz, dini inancımız, adət-ənənələrimiz, eyni zamanda tarixən bu torpaqlarda mövcud olmuş birgöyüş mühtəvi və tolerantlıq kimi xüsusiyyətlərimiz nəzərdə tutulur. Xalqımız yüz illər boyu məhz bu dəyərlərə söykənərək tarixin ağır sınaqlarından qüvvə çıxıb, öz milli varlığını, dövlətçilik ənənələrini qoruyub saxlamağa müvəffəq olub.

Prezident İlham Əliyev milli-mənəvi dəyərlərimizin, mədəni irsimizin, adət-ənənələrimizin qloballaşmanın mənfi təsirlərindən qorunmasına, onların bütün dünyada təbliğinə mühüm prioritet kimi yanaşır. Məhz bu siyasət sayəsində ölkədə inşaatların etiqad azadlığı qorunur, bu azadlıqların təmin olunması üçün tam şərait yadadır. Dini dəyərlərə, ibadət yerlərinə, din xadimlərinə xüsusi qayğı göstərilir. Dövlətə din arasında qarşılıqlı anlaşma və əməkdaşlıq güclənib. Dünyəvi dövlət prinsiplərinə sadıq olan Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin də özünəməxsus modeli formalaşmışdır.

Bu gün tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşayan müstəqil Azərbaycan dövləti məhz əsrlər ərzində formalaşmış dəyərlər üzərində bərqərarlıdır. Mənəvi aləmində zənginləşdirən, milli vətəndə təmin edən, mədəni irsimizi ucaldan dəyərlərimizi qoruyub saxlamaq hər bir azərbaycanlının müqəddəs borcudur. Bu dəyərləri yaşatmaq, təbliğ etmək, nesillərə sevdirmək doğma Vətənin gələcəyi deməkdir.

Sağlam münasibət və dözümlü yanaşma mədəniyyəti

Ölkəmizin cəmiyyətdəki fərqli mədəniyyətlərə hörmət ruhuna, tolerantlıq mühtəvi, dövlət və din münasibətlərinə görə bütün dünyaya nümunə olması müasir dövrümüzün reallığıdır.

Dövlət rəhbərimizin Azərbaycanı dini qurumlara maliyyə yardımının göstərilməsi haqqında 8 iyul 2021-ci il tarixli sərəncamı bunun daha bir sübutudur. Belə ki, sərəncama əsasən, Azərbaycan Prezidentinin 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Əhtiyat Fondundan Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinə 2 milyon manat, Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyası dini qurumuna 350 min manat, Bakı şəhəri Dağ yəhudiləri dini icmasına 350 min manat, Avropa yəhudilərinin Bakı dini icmasına 150 min manat maliyyə yardımı nəzərdə tutulub.

Dövlət rəhbərimizin Azərbaycanı dini qurumlara maliyyə yardımının göstərilməsi haqqında 8 iyul 2021-ci il tarixli sərəncamı bunun daha bir sübutudur. Belə ki, sərəncama əsasən, Azərbaycan Prezidentinin 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Əhtiyat Fondundan Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinə 2 milyon manat, Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyası dini qurumuna 350 min manat, Bakı şəhəri Dağ yəhudiləri dini icmasına 350 min manat, Avropa yəhudilərinin Bakı dini icmasına 150 min manat maliyyə yardımı nəzərdə tutulub.

Ardı 3-cü səh.

Azərbaycanın iqtisadi islahatları beynəlxalq səviyyədə təqdir olunur

Ölkəmiz "İqtisadi Azadlıq İndeksi" nə görə Avropanın bir çox ölkələrindən daha yaxşı mövqeyə malikdir

Azərbaycanda aparılan somərəli iqtisadi islahatlar nüfuzlu beynəlxalq qurumlar tərəfindən də yüksək qiymətləndirilir. Dünyanın ən böyük beynəlxalq mərkəzlərindən biri olan İrs Fondu tərəfindən hazırlanan "İqtisadi Azadlıq İndeksi 2021" hesabatında Azərbaycanın 6 pillə irəliləyərək 172 ölkə arasında 38-ci yerdə qərarlaşması ölkəmizdə iqtisadi islahatların düzgün yönümdə aparıldığını bir daha təsdiqləyir.

Davamlı aparılan iqtisadi islahatların nəticəsidir ki, ölkəmizə investisiya qoyuluşlarının həcmi getdikcə artır. Koronavirus pandemiyası ilə əlaqədar bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da investisiya qoyuluşlarının həcmi azaldığı 2020-ci il istisna edilməklə (2020-ci ildə dünyada birbaşa xarici investisiyaların həcmi 42 faiz azalıb), ötən müddətdə daim yüksəlib.

Ardı 4-cü səh.

1990-cı illərdə xaricdən elektrik enerjisi alan Azərbaycan bu gün onu 3 ölkəyə ixrac edir. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın bundan sonra da enerji təminatı sahəsində heç kimdən asılı olmayacağını bəyan edib.

Bu məqsədlə ölkənin elektrik enerjisi sistemi getdikcə daha da gücləndirilir və təkmilləşdirilir. Bu il avqustun 6-da dövlət başçısı daha bir enerji obyektinin - əsaslı şəkildə yenidən qurulan 110/35/6 kilovoltluq "Suraxanı" yarımstansiyasının açılışında iştirak edib və yarımstansiyanı işə salıb.

Azərbaycanda hər il yeni-yeni generasiya gücləri yadadır. İstifadəyə verilən stansiya və yarımstansiyaların açılışında Prezident İlham Əliyev iştirak etməsi diqqəti bir daha bu hadisələrin önəmli olduğuna yönəldir.

Bakı daha işıqlı olur

Ölkəmizdə həyata keçirilən əsaslı islahatlar sırasında enerji sektorunun müasirləşdirilməsi və inkişafı istiqamətində görülən işlərin özünəməxsus yeri var. Bu işlər geniş miqyası və mühüm əhəmiyyəti ilə seçilir. Enerji sisteminin etibarlılığının təmin edilməsi üçün mükəmməl infrastrukturun yaradılması istiqamətində həyata keçirilən

tədbirlər ardıcıl xarakter daşıyır. "Suraxanı" yarımstansiyasının istifadəyə verilməsi bunun daha bir təsdiqidir.

Qeyd edək ki, 1932-ci ildə tikilmiş "Suraxanı" yarımstansiyası istismar müddətini artıq çoxdan başa vurmuşdu. Odur ki, artan tələbatı ödəyə bilmirdi.

Ardı 4-cü səh.

Erməni qəsbkarlarının dağıtdıqları məktəblər təmir ediləcək

Qurub-yaratmaq asan deyil. Ancaq ilti arzulər, uca amallar olanda heç bir çətinlik maneəyə çevrilmir. Azərbaycan dövlətinin artıq başladığı quruculuq işlərinə də böyük zəhmət və maliyyə gərək olduğu göz önündədir. Çünki düşmənlərimiz amansız olublar. Ermənistan silahlı qüvvələrinin otuz ilə yaxın işğalda saxladığı ərazilərimizdə daş-daş üstə qalmaq, qəddar erməni qəsbkarları ələ keçirdikləri torpaqlara yad olduqlarını, bu yerlərdə uzun müddət duruş gətirməyəcəklərini tarixi, mədəni, dini abidələri, yaşayış və ictimai binaları uçurub-dağıtmaqqla göstəriblər.

Ötən il müzəffər Azərbaycan Ordusu erməni silahlı qüvvələrini layiq olduğu məğlubiyyətə uğrattı. 44 günlük Vətən müharibəsində igid oğullarımız işğalçı ordunu torpaqlarımızdan qovdu. Otuz ilə yaxın davam edən işğala son qoyuldu. Vətən torpaqları yağdı düşmənin tapdağından qurtuldu. Artıq öz doğma sakinlərinin yolunu gözləyən azad edilmiş yurd yerlərimizdə Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə təmir-bərpa işləri aparılır. 2021-ci il avqustun 4-də dövlət başçısı 2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan Respublikası silahlı

qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təcavüzü nəticəsində zərər vurulmuş təhsil müəssisələrində təmir-tikinti işlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb. Sərəncamda deyilir: "Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram: "2020-ci il sentyabrın 27-dən

başlayaraq Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təcavüzü nəticəsində zərər vurulmuş təhsil müəssisələrində təmir-tikinti işlərinin həyata keçirilməsinin təmin edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Əhtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ilkin olaraq 7,0 (yeddi) milyon manat vəsait ayrılınsın".

Qeyd etdiyimiz kimi, otuz il müddətində itkilərimiz, düşmənin vurduğu zərər həddindən artıq böyükdür. 1990-cı illərdə erməni silahlıları tərəfindən hücumlara məruz qalanadək o yerlərin bütün yaşayış məntəqələrində məktəblər, uşaq bağçaları var idi. Muzeylər, mədəniyyət mərkəzləri fəaliyyət göstərirdi.

Ardı 3-cü səh.

Bir gündə üç medal

Olimpiadani Hacı Əliyev və İrina Zaretska gümüş, Mariya Stadnik isə bürünc mükafatla başa vurdular

Gözlədiyimiz kimi de olur. Azərbaycan idmançıları Tokioda da medalları olimpiadanın son günlərində qazanmağa başladılar.

Doğrudur, qızıl qazanmasaq da, gümüş və bürünc medallarımızın sayı artı ki, bunu da dünyanın ən güclü və təcrübəli idmançıları ilə mübarizədə kifayət qədər ciddi uğur saymaq olar.

Ölkəmizin aktivinə gümüş medal yazdıranlardan biri də sərbəst güləşçimiz Hacı Əliyev oldu. 65 kq çəki dərəcəsinde yarışan Hacı Əliyev mübarizəyə 1/8 final mərhələsindən başlamışdı. İlk rəqibi se-neqalli Adama Dyatta oldu.

Ardı 6-cı səh.

Tolerantlığın Azərbaycan nümunəsi

Əvvəli 1-ci səh.

Azərbaycan Respublikasında Katolik Kilsəsinin Apostol Prefekturası dini qurumuna 150 min manat və Azərbaycan Respublikasının Alban-Udi xristian dini icmasına 150 min manat yardım göstəriləcək. Habelə digər qeyri-islam dini icmalarına maddi dəstək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində olan Mənəvi Dəyərlərini Təbliği Fonduna 100 min manat ayrılıb.

Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin davamlı olaraq təkmilləşməsinə dəstək olan addım tolerantlığın və mədəni müxtəliflik əsərlərinin təbliği, cəmiyyətimizin mədəni zənginliyinə, dost və qarşılıqlı anlaşma münasibətlərinin möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Vətən üçün müxtəlif dillərdə edilən dualar

Azərbaycan Prezidentinin yürütdüyü bu məqsədyönlü siyasət uzun illər müharibə şəraitində yaşamış, güclü havadardlara malik düşmənlə üz-üzə qalmış, zəngin sərəfətlərə, geostrateji mövqeyinə, ən əsası heç kime boyun əymədən müstəqil mövqeyindən geri çəkilmədiyinə görə xarici təhdidlərə sine gərən dövlətimiz üçün çox mühümdür. Prezident İlham Əliyev bu siyasətlə göstərir ki, Azərbaycanda tarixən fəaliyyət göstərmiş səmavi dinlər daim qardaşcasına, ulu yaradıcın buyurduğu mərhəmət çağırışları əsasında yaşaybılar. Ən ağır günlərdə çiyin-çiyinə vətən müdafiəsi üçün birgə olublar. Öz dualarında doğma Vətən üçün Tanrıdan firavanlıq və sabitlik istəyiblər.

Müstəqil Azərbaycanın son 30 ilində ölkənin üzleşdiyi böhranlı dövrdə, ağır günlərdə, müharibədə bu dini həmrəylik sarsılmaz qala kimi möhkəm olub.

44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın müsəlman, xristian, yəhudi və digər icmalarının vahid mövqeyi erməni kilsəsinin uydurduğu yalanları, saxta obrazları darıma-dağın etdi. Müxtəlif dinlərin bütün nümayəndələri Azərbaycanın öz tarixi torpaqlarını işğaldan azad etməsinə dəstəklədilər. Dinindən, inancından asılı olmayaraq hər kəs Vətən savasının qələbəyə ümumi qələbə kimi sevindi. Bu Zafərdə qalbi Azərbaycanla döyünən, dövlətçilik dəyərlərimizə hörmətlə yanaşan hər bir insanın payı var.

Bu həmrəylik, belə bir mühit Ulu Öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu və bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin böyük əzmlə davam etdirdiyi dövlət və din siyasətinin mühüm uğurlarıdır. Bu nailiyyətlərin əldə olunmasında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri, UNESCO və İCESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın böyük əməyi var. Mehriban xanım Əliyevanın həm Qərb dünyasına aid UNESCO-nun, həm Şərq dəyərlərinə bağlı İCESCO-nun xoşməramlı səfiri ali titulu daşımamasına, bu iki titula layiq görülmüş şəxsiyyət olmasının özü də Azərbaycandakı multikulturalizm mühtinin, mədəniyyətlər arasında dialoq sahəsində əldə olunmuş nailiyyətlərin bariz nümunəsidir.

Alternativsiz münasibət

Bu gün dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində dini dözümsüzlük, fərdlərin

inancına görə ayrı-seçkililiyə məruz qalması cəmiyyətlər üçün ciddi problemdir. İslam inancına qarşı məqsədlilik kampaniyaların aparılması da bir faktır. Müxtəlif güc mərkəzlərində İslamın qara obrazının formalaşdırılmasına maraqlı dairələr var. Belə bir dünyada Azərbaycan dövləti öz faydalı təşəbbüsləri ilə dini münasibətlərinin sağlamlıq məcrada qurulmasına çalışır. Evsahibliyi etdiyi beynəlxalq tədbirlərdə dünyanın müxtəlif ölkələrindən nüfuzlu din xadimlərinin bir araya gətirir. Buradan bütün dünyaya sülh, bəşəriyyətin xoşbəxtliyi üçün çağırışlar ünvanlayır. Elə Azərbaycandakı tolerantlığın ən gözəl nümunələrindən biri də tez-tez bütün dini icmaların nümayəndələrinin ölkəmizdə bir araya gəlməsidir. Əsas səmavi dinlərin nümayəndələrinin mərhəmətli baxışları bir araya gəlməsi olduqca nadir hadisədir və sevindirici haldır ki, bu məhz Azərbaycanda baş verir. Dövlətimiz İslam abidələri ilə yanaşı, ölkəmizdə digər dinlərə aid müqəddəs məkanlara da dəyərli göstərir. Tikinti-quruculuq işləri ilə onları həyata qaytarır, dəyərlı irs kimi nəsillərdən-nəsillərə ötürür.

Prezident İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi, dinlər və məzhəblər arasında dostluq və dözümlülük münasibətlərinin alternativsi yoxdur: "Bu gün dünyada tolerantlıq öməyi kimi tanınan Azərbaycan sivilizasiyalararası dialoqun, beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində ardıcıl olaraq zəruri təşəbbüs və çağırışlarla çıxış edir. Son illər ölkəmizdə beynəlxalq humanitar forumların, dünyanı dini liderlərinin sammitlərinin keçirilməsi, Beynəlxalq tolerantlıq gününün böyük məmnuniyyət hissi ilə ayrı-ayrı konfessiyaların nümayəndələrinin iştirakı ilə qeyd olunması, bəşəriyyəti

narahat edən global problemlər ətrafında birgə müzakirələrin aparılması bunun bariz nümunəsidir. Bu gün bir sıra ölkələrdə şahid olduğumuz mürəkkəb etno-siyasi proseslər, dinin siyasi ambisiyalara alət edilməsi cəhdləri, radikalizm və ekstremizmin artması göstərir ki, sülh və əmin-amanlıq axtarışında olan dünyamızda multikulturalizmin alternativsi olmadığı kimi, müxtəlif dinlər və məzhəblər arasında dostluq və dözümlülük münasibətlərinin də alternativsi yoxdur".

Bu, işğal altında saxladığı yurd yerlərimizdəki müqəddəs məkanlarımızı uçurub yerlə bir edən, məscidlərimizdə donuz saxlayan, qəbirləri uçurub dağıdan, üstəlik, münəşşəni dini müstəviyə yönləndirməyə çalışaraq mənəvi dəyərləri öz çirkin məqsədlərinin alətinə çevirməyə çalışmış erməni vandallarından bizim ən böyük fərqimizdir. Dünya artıq bu fərqı görür, kimin kim olduğunu bilir.

Absurd iddialara cavab

Tolerantlıq qədim zamanlardan bu günədək insanlarda bir-birinin fərqli baxışlarına, fikir və düşüncələrinə dözümlü yanaşma mədəniyyəti kimi formalaşmağa başlamış, zaman keçdikcə hər bir cəmiyyətdə sivil harmoniyanın təmin olunmasına həlledici amilə çevrilmişdir. Bir qayda olaraq, tək mənəvi deyil, həm də siyasi və hüquqi tələbat kimi özünü göstərən tolerantlıq insan hüquq və ədalətlərinin etirafı əsasında formalaşmış düşüncə sərbəstliyidir. İnsanın təbii - başlanğıc və sonradan qazanılmış hüquqlarının pozulmasına heç bir halda bəraət qazandırmır, eyni zamanda hər kəsin qanun qarşısında bərabərliyi prinsipi inkar etmir. Məhz dözümlü yanaşma sayəsində cəmiyyətdə sivil birgəyaşayış normaları, habelə fikir və əqidə müxtəlifliyi, siyasi pluralizm təmin olunur, demokratik ideyaların praktik şəkildə gerçəkləşməsinə imkan yaranır.

Qloballaşan dünyada tolerantlıq bir tərəfdən, bütün insanların qanun qarşısında bərabərliyini və məsuliyyətini öne çəkməklə hüquqi, digər tərəfdən, yüksək əxlaqi keyfiyyətlər, mədəniyyət, dözümlülük, geniş savad və dünyagörüş aspektlərini də ifadə etməklə mənəvi məzmun daşıyır. Lakin təəssüf ki, dərinləşən rənginə, irqinə, cinsinə, dilinə, dininə, siyasi əqidəsinə, milli, sosial mənsəyinə görə diskriminasiya hallarına müasir dövrdə də geniş rast gəlinir.

Məsələn, üzde, guya, sülhə dəstək verdiklərini deyən erməni "din xadimləri" öz xalqını mənasız müharibəyə sürükləməklə cəmiyyətlərini də faciəyə düşürüblər. Ermənistanın torpaqlarımızı işğal etməsində, azərbaycanlılara qarşı Xocalı soyqırımını kimi ağılaşmaz vəhşiliklər törətməsində erməni din xadimlərinin fitnə-fəsadlarının rolu böyükdür. Onlar uzun illər görmüş və çəkinmədən əməllərində reallaşdırmışlar. Erməni kilsəsi Qarabağ müharibəsinin, guya, dini zəmində olması barədə absurd iddialarını təkrarlamışdır. Onlara bildirilib ki, erməni kilsəsinin bu mövqeyi onun BMT səviyyəsində qəbul edilmiş qərarlara hörmətlə yanaşmamasının göstəricisidir.

Erməni kilsəsinin bu mənasız iddialarına ən yaxşı cavab isə Azərbaycan dövlətinin yaratdığı dini tolerantlıq örnəyidir. Ölkəmizdəki bütün dini icmalara həssas, qayğı dolu münasibətdir. Düşməndən təmizlənmiş torpaqlarımızda İslam dininə aid abidələrlə yanaşı, digər dinlərə aid abidələrin də bərpası layihələrinin həyata keçirilməsidir. Bütün məramlar onu göstərir ki, Azərbaycan uğurlu diplomatiyasını bu sahədə də əzmlə davam etdirir və hər sahədə üstünlüyü qoruyur.

İrada ƏLİYEVƏ, "Azərbaycan"

"YAŞAT" düşərgəsinin üçüncü həftəsi başa çatıb

"YAŞAT" Fondunun və "ASAN Könüllüləri" Təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə şəhid övladları üçün həyata keçirilən "YAŞAT" düşərgəsinin üçüncü həftəsi başa çatıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirdikləri ki, düşərgənin beşinci günündə ilkin olaraq səhər imanı və psixoloqlarla görüş təşkil edilib.

Sonra düşərgənin başa çatması ilə əlaqədar iştirakçılara sertifikatlar təqdim olunub.

Gün ərzində iştirakçılar düşərgəni qiymətləndirdikdən sonra onlar üçün hovuz əyləncəsi təşkil edilib. Həmçinin şəhidimiz Elvin İsgəndərovun qızı Nuray İsgəndərovanın doğum günü ilə əlaqədar uşaqlar çay süfrəsi ətrafında bir araya gəliblər. Düşərgənin üçüncü həftəsi də şəhidlərimizin 8-11 yaş kateqoriyasında olan övladlarını əhatə edib.

İyulun 12-dən şəhid övladları üçün başlayan yay düşərgələri avqustun sonuna qədər davam edəcək. Ümumilikdə, 300-dək uşağı əhatə edəcək 6 düşərgənin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Hər düşərgə, ümumilikdə, 6 gün 5 gecəni əhatə edəcək.

Düşərgə ərzində uşaqlar üçün əyləncə saatları, öyrədici təlimlər, teatrlar, tanınmış şəxslər, peşəkarlar, qurum rəhbərləri ilə görüşlər, ekskursiyalar, habelə psixoloqların iştirakı ilə təlimlər, konsultasiyalar və müğənnilərin iştirakı ilə konsert proqramının keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Həmçinin tərəfdaşlar tərəfindən iştirakçılara müxtəlif hədiyyələr təqdim edilib.

Düşərgə boyunca uşaqlar siqortalanmış olacaqlar və davamlı olaraq həkim nəzarəti və psixoloqlar tərəfindən mü-

şayiət olunacaq. Psixoloqlar tərəfindən art və rəqs terapiyaları keçiriləcək, o cümlədən baş tutacaq fərdi və kollektiv görüşlər, konsultasiyalar zamanı aşkarlanmış problemlər üzrə müalicəyə ehtiyacı olan uşaqlar müəyyənləşdiriləcək və fond tərəfindən düşərgədən sonra müalicə prosesinə cəlb olunacaqlar. Düşərgənin media dəstəkləri Azərbaycan Televiziyası (AZTV), İctimai Televiziya (İTV) və "ASAN Radio"dur. Düşərgənin baş sponsorları "Lankaran Springs" hotel, "PMD Hospitality"dir.

Sponsorlar "Elektron Hökumət İnkişafı Mərkəzi", "İnnovasiyalar Mərkəzi", "PAŞA Həyat", "Bravo", "Nar", "Gazelli Group", "Rabitəbank", "Turanbank", "Decoria", "Port of Baku", "AMO Group", "Slavyanka", "Azersun", "Shokki Mokki", "Mango", "Next", "Əli və Nino", "Oven", "Civil", "Happy day cake", Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyası (AFFA), "Gənc Psixoloqlar" İctimai Birliyi, logistika dəstəyi Bakı Nəqliyyat Agentliyidir.

Mövqələrimiz Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən atəşə tutulub

Avqustun 6-sı saat 19:05-də, 23:30-da və 23:50-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Vədi rayonunun Arzdayan, Basarkeçər rayonunun Yuxarı Zağalı və Zerkənd yaşayış məntəqəsində yerləşən mövqələrdən Azərbaycan Ordusunun Naxçıvan Muxtar Respublikasının Sədərək rayonunun Heydərabad, Kəlbəcər rayonunun İstisu və Yuxarı Ayırım yaşayış məntəqələri istiqamətində yerləşən mövqələri fasilələrlə atıcı silahlardan atəşə tutublar. Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti arasında həlak olan və yaralanan yoxdur.

Əməliyyat şəraiti bölmələrimizin nəzarəti altındadır.

Avqustun 7-si saat 14:20-dən etibarən Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədində Naxçıvan Muxtar Respublikasının Arzdayan-Sədərək istiqamətində mövqələrimizi müxtəlif çaplı silahlardan atəşə tutub.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti arasında həlak olan və yaralanan yoxdur.

Qarşı tərəf cavab atəşi ilə susdurulub. Əməliyyat şəraiti bölmələrimizin nəzarəti altındadır.

Erməni qəsbkarlarının dağıtdıqları məktəblər təmir ediləcək

Əvvəli 1-ci səh.

1992-ci il mayın 8-nə, erməni silahlı birləşmələrinin işğalınadək Qarabağın incisi sayılan Şuşa şəhərində 7 məktəbəqədər uşaq müəssisəsi, 22 ümumtəhsil məktəbi, mədəni-maarif, kənd təsərrüfatı texnikumları, orta ixtisas musiqi məktəbi, 8 mədəniyyət evi, 31 kitabxana, 2 kinoteatr, 8 muzey, o cümlədən Şuşa Tarix Muzeyi, Azərbaycan Xalça Muzeyinin filiali və Xalq təbiiq sənəti muzeyi, Qarabağ Dövlət Tarix Muzeyi var idi. İşğaldan sonra Şuşa məktəbləri respublikanın müxtəlif bölgələrində fəaliyyət göstərməyə başladı. Bülbülcan adına Şuşa Şəhər Uşaq Musiqi Məktəbi Mərdəkan qəsəbəsində yerləşən Hacı Zeynalabdin Tağıyev adına 123 saylı tam orta məktəbin binasına köçürüldü.

Laçın rayonu 1992-ci il mayın 18-də erməni işğalına məruz qaldı. O vaxtdək rayonda 217 mədəniyyət müəssisəsi, 100 ümumtəhsil məktəbi, 5 məktəbəqədər müəssisə, 5 musiqi məktəbi, 1 internat məktəbi, 1 orta texniki-peşə məktəbi fəaliyyət göstərirdi. Rayonda 67 kitabxana var idi.

İşğaldan sonra Laçın rayon Təhsil Şöbəsi Ağcabədi rayonunun Taxtakörpü qəsəbəsində fəaliyyətini davam etdirməli oldu.

1993-cü il 23 iyul tarixində erməni silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilən Ağdam rayonunun 74 məktəbi, 271 mədəniyyət evi, bütün dünyada yeganə olan Çörək muzeyi düşmənlər tərəfindən məruz qaldı.

Kəlbəcər 1992-ci il aprelin 2-də zəbt olundu 96 ümumtəhsil məktəbi, o cümlədən 46 tam orta, 42 ümumi orta, 8 ibtidai məktəb vardı. Bunlardan əlavə, bir əyani-qiyabi, bir orta texniki-peşə və iki musiqi məktəbi də var idi. Rayonda 60 kitabxana fəaliyyət göstərirdi. Qubadlıda 111 mədəni-maarif müəssisəsi, həmçinin

Ağdərə rayonu Ermənistan ordusu tərəfindən 7 iyul 1993-cü ildə işğal olundu burada 30 orta məktəb, 27 məktəbəqədər müəssisə, 1 texniki-peşə məktəbi var idi. Erməni işğalına 1993-cü il avqustun 31-də məruz qalan Qubadlı rayonunda 21 orta, 15 sekizillik, 15 ibtidai məktəb, 7 məktəbəqədər təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərirdi. Bundan əlavə, bir əyani-qiyabi, bir orta texniki-peşə və iki musiqi məktəbi də var idi. Rayonda 60 kitabxana fəaliyyət göstərirdi. Qubadlıda 111 mədəni-maarif müəssisəsi, həmçinin

60 kitabxana, 10 mədəniyyət evi və 28 klub olub. Həmin il oktyabrın 29-da erməni işğalına məruz qalanda bir şəhər, bir qəsəbə və 83 kənddən ibarət olan Zəngilanda 9 məktəbəqədər müəssisə, 19 ibtidai məktəb, 15 orta məktəb, bir texniki-peşə və musiqi məktəbi fəaliyyət göstərirdi.

Həmin təhsil ocaqlarının yerləşdiyi binalardan əsər-əlamət yoxdur. 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra üz-leşdiyimiz mənzərələr acınacaqlıdır. Erməni qəsbkarları işğal etdikləri ərazilərimizdə tarixi və müasir tikililəri yerləyeksən edəndə unudublar ki, Azərbaycan dövləti, xalq öz torpaqlarına sahib çıxmaya, düşmənlərindən xilas etməyə qadir olduğu kimi, onu yenidən qurmağa, güllüstana çevirməyə də qadirdir.

Ötən il Vətən müharibəsinin davam etdiyi günlərdə bütün dünyə erməni cinayətkarlığının növbəti təzahürünün şahidi oldu. Erməni işğalçıları yenə öz çirkin niyyətlərindən əl çəkmədilər. Döyüş meydanlarında Azərbaycan Ordusuna gücü yetmə-

diyə erməni silahlı qüvvələri cəbhə bölgəsindən uzaqda yerləşən yaşayış məskənlərimizi də iriçaplı pulemyotlardan, raketlərdən atəşə tutublar. Nəticədə dinc sakinləri evlərində, öz küçələrində qanına qəltan etdilər. Düşmənin təcavüzkarlığının qurbanı yalnız günahsız insanlar olmadı, yaşayış evləri, ictimai binalar erməni silahlı qüvvələrinin açdığı atəşlər nəticəsində dağıldı. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncama əsasən, Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Gəncə şəhəri, Ağ-

dam, Goranboy və Tərtər rayonlarında zərər vurduqları təhsil müəssisələrində təmir-tikinti işləri həyata keçiriləcək. Erməni işğalçıların dağıtdıqları, yox etdikləri məktəb binaları Azərbaycan dövlətinin qüdrəti ilə yenidən inşa olunacaq. Həmin təhsil ocaqlarında Vətəni sevan, onu dünyada tanıtmağa qadir olan, uluları kimi ədalətli, sülhsevər, igid Azərbaycan övladları yetişəcək.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

İraq-Azərbaycan birgə işgüzar Şurası yaradılacaq

AZƏRTAC-ın yaydığı məlumatda bildirilir ki, bu barədə iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbrayıl xəbər verir.

"İraq Respublikasının rəhbəri İsmail Həsəni ilə görüşdə ölkələrimiz arasında ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi, iqtisadi sahədə əməkdaşlığın inkişafı üçün müqavilə-hüquq bazasının gücləndirilməsi və İraq-Azərbaycan birgə işgüzar Şurasının yaradılması ilə biznes dairələri arasında investisiyaların təşviqi barədə fikir mübadiləsi apardıq", - deyir nazir qeyd edib.

Azərbaycanda nüvə enerjisi tətbiq olunan pambıq toxumlarından yüksək nəticə əldə edilib

Azərbaycanda nüvə enerjisi tətbiq olunan pambıq toxumlarının əkinindən yüksək nəticə əldə edilib. Beyləqan rayonunda yerləşən Mil Təcrübə Stansiyasında mütəxəssislərin iştirakı ilə sınaqdan çıxarılan 7 növ mutant toxumların çıxışına baxış keçirilib. Gələcəkdə bu toxumların daha geniş sahədə ökliləndirilməsi planlaşdırılır.

Bitki Mühafizəsi və Texniki Bitkilər Elmi-Tədqiqat İnstitutunun nəzdində fəaliyyət göstərən Beyləqan Mil Təcrübə Stansiyasında həyata keçirilən yeni sınaq layihəsində məqsəd nüvə enerjisi və digər üsullardan istifadə ilə pambıqçılığın inkişafıdır. 2021-2024-cü illərdə Azərbaycan pambıqçılıqda məhsuldarlığın inkişaf etdirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentliyi arasında "Nüvə enerjisindən və digər üsullardan istifadə etməklə Azərbaycanda pambıq istehsalı üzrə torpaq, qida maddələri və su ilə bağlı qabaqcıl kənd təsərrüfatı təcrübələrinin (GAP) gücləndirilməsi" layihəsi çərçivəsində Pakistan dan da gəlmiş pambıq sortları xüsusi sahə dizaynı ilə ökliləndirilib. Yeddi növ pambıq toxumlarının sənədi ASEA ekspertlərinin təklifi ilə qəbul edilmişdir.

Layihədən əsas gözlənti Pakistan dan gətirilmiş toxumların yerli iqlim şəraitinə uyğunlaşdırılması və məhsuldarlığı artırmaqdır. Bu toxumlar hesabına Pakistanda 55-60 sentner məhsuldarlıq olub ki, bu hədəf Azərbaycan üçün də uyğun sayılır. Sınaqdan çıxarılan sortların üzərində aparılan fenoloji müşahidələrdən aydın olub ki, "Cotton Super" sortunda və "BS 18" sortunda məhsuldarlıq kifayət qədər yüksəkdir. Bu sortların becərildiyi sahələrdəki kolların qonçələmə və qoza vermə faizi daha yüksəkdir. Məhsul yığım zamanı bu göstəricilər özünü doğruldarsa, daha geniş sahələrdə mutant toxumlardan istifadə edilməsi nəzərdə tutulub.

Layihənin həyata keçirilməsində digər məqsəd xəstəliklərə, quraqlığa dözümlü sortların yaradılmasıdır. Layihənin daha səmərəli həyata keçirilməsi üçün Bitki Mühafizəsi və Texniki Bitkilər Elmi-Tədqiqat İnstitutuna yeni avadanlıqlar da gətirilib. Həmin avadanlıqlar institutun biotexnologiya şöbəsində yerləşdirilib.

Sınaq Beyləqanla yanaşı, Ucar və Samux təcrübə stansiyalarında da həyata keçirilib. 1,5 sahədə paralel olaraq pambıq toxumları ökliləndirilmə müqayisə olunub. Pambıq kollarında yüksək nəticə müşahidə edilib.

Əvvəlki 1-ci səh.

Yarımtansiyaların əsaslı şəkildə yenidən qurulması da bu səbəbdən irəliləyir. Budur, artıq yarımtansiya sökülərək açıq tipli qapalı tipli variantda keçirilib və tam yenidən qurulub.

"Suraxanı"da, digər yarımtansiyalarda olduğu kimi, müasir avadanlıqlar quraşdırılıb. Bu yarımtansiya Suraxanı rayonunu, Sabuncu və Xəzər rayonlarının bir hissəsini, o cümlədən bir neçə digər sosial strateji və sosial infrastruktur obyektini elektrik enerjisi ilə təchiz edəcək.

Xüsusi layihə əsasında "Suraxanı" yarımtansiyasının gərginliyi dəyişdirilərək 110/20/6 kilovoltluqdan 110/35/6 kilovoltluq keçirilib, itkilər azaldılıb. Eləcə də yarımtansiyanın transformatorlarının ümumi gücü 126 meqavolt amperə qədər artırılıb. Müasir avadanlıqların quraşdırılması nəticəsində yarımtansiyasının istismar xarakterini azaldılmasına, işçi heyəti üçün təhlükəsiz əmək şəraitinin yaradılmasına, qurğuların ətraf mühitin zərərli təsirinə qarşı qorunmasına və obyektin

daha səmərəli fəaliyyət göstərməsinə nail olunub.

Beləliklə, yeni stansiya və yarımtansiyalar ölkəmizin elektrik enerjisi sistemini daha da gücləndirir. Keçən il Mingəçevir şəhərində yenidən qurulmuş "Azərbaycan" İES-in açılış mərasimində Prezident İlham Əliyev demişdir: "Hər bir ölkənin enerji sahəsindəki sistemini onun döyünən ürəyidir, əsas motorudur. Bu olmasa, heç nə olar deyil. Bu olmasa, heç bir inkişafdan, heç bir investisiyaya qoyulandan söhbət gədməz. Ona görə enerji olmayan yerdə inkişaf yoxdur".

Təsədüfi deyil ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə görülən işlərin ön sırasında da elektrik enerjisi obyektlərinin bərpası və yenilərinin tikintisi dayanır. Məsələn, bir neçə ay əvvəl Şuşada Prezidentin iştirakı ilə 110/35/10 kilovoltluq "Şuşa" yarımtansiyasının istifadəyə verildi. Bununla Şuşa ələcə da enerji təchizatının tikintisi sahəsində yeni bir rekord əhəmiyyətli addım atdı. Belə ki, Füzulidəki "Şükürbəyli" yarımtansiyasından Şuşaya 110 kilovoltluq ikidövrü elektrik verilişi xətti çəkilişi fasiləsiz, növbə

lilik prinsipi ilə iki ay yarımdan da az bir müddətdə icra olundu. Bu işə yalnız Azərbaycan energetikasında deyil, bütün regionun energetika tarixində bir rekorddur.

Xatırladaq ki, Şuşa şəhərinin Azərbaycanın ümumi enerji sistemində qoşulması, etibarlı, dayanıqlı və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi məqsədilə keçən ilin dekabrında "Şuşa" yarımtansiyasının və Füzuli rayonunun "Şükürbəyli" yarımtansiyasından başlayaraq 75 kilometr məsafədə 110 kilovoltluq "Şükürbəyli-Şuşa" hava elektrik verilişi xəttinin tikintisinə başlanıldı. Yarımtansiyaların və elektrik verilişi xəttinin tikintisi, çətin coğrafi şəraitdə aparılmasına baxmayaraq, ən qısa zaman ərzində yekunlaşdı.

Beləliklə, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə fasiləsiz və keyfiyyətli elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi istiqamətində işlər uğurla davam etdirilir. Hazırda Kəlbəcər, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı və Ağdamda, ümumilikdə, 9 yarımtansiya, eləcə də onlarla əlaqələndirən 110 kilovoltluq dövrü xətlərinin tikintisi aparılır. Qarabağın "yaşıl

enerji" zonasına çevrilməsi ilə bağlı dövlət başçısının qarşıya qoyduğu vəzifələrə uyğun olaraq, Suqovuşanda iki kiçik su elektrik stansiyasında yenidənqurma, təmir və bərpa işləri yekunlaşdı. Yaxın vaxtlarda Kəlbəcərdə iki kiçik su elektrik stansiyasının tikintisi və bərpasına başlanacaq.

Ünvanıylə, istənilən şəhər, yaxud rayonda istifadəyə verilən elektrik stansiyası yarımtansiyaların yerləşdikləri ərazilərin iqtisadiyyatına və orada yaşayan əhəlinin sosial həyatına böyük dəstək göstərir. Azərbaycanda həyata keçirilən sənayeleşmə prosesi, əhəlinin artım tempi, sosial infrastrukturun genişlənməsi, insanların yaşayış səviyyəsinin yüksəlməsi elektroenergetika sektorunun daim inkişaf etdirilməsi vəzifəsinə qarşıya qoyur. O cümlədən uzun illərdən işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsindən sonra elektrik enerjisinin tələbatının çoxalması bu sistemdə aparılan tikinti və yenidənqurma işlərinin daha da sürətləndirilməsinə şəraitdir.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

"Məşğulluq marafonu"na qoşulan işəgötürənlərin sayı artır

Şəhid ailəsi üzvləri və Vətən müharibəsində yaralanmış qazilərin məşğulluğuna dəstək məqsədilə qoşulan "Məşğulluq marafonu"na qoşulan işəgötürənlərin sayı artmaqda davam edir. Son bir neçə gündə daha bir qrup işəgötürən də bu aksiyaya öz dəstəyini ifadə edərək vakansiyalarını müvafiq e-sistemə daxil edib.

Beləliklə, marafona qoşulan işəgötürənlərin sayı artıb 375-ə çatıb. 180-ni dövlət, qalanı özəl müəssisə olan həmin işəgötürənlərin 221-i xidmət, 105-i emal, 32-si kənd təsərrüfatı, 17-si tikinti sahəsində fəaliyyət göstərir.

İşəgötürənlərin bu marafon çərçivəsində e-sistemə daxil etdikləri vakansiya sayı isə 1607-yə çatıb. Həmin vakansiya üzrə işlərə göndərişlərin verilməsi prosesi də davam edir və marafon çərçivəsində işlə təmin edilən şəxslərin sayı da artaraq 367-yə çatıb. Onlardan 280-ni qazi, 87-si şəhid ailəsi üzvlüdür və əksəriyyəti 18-29 yaşlarında olan şəxslərdir.

BP və tərəfdaşları bu il Azərbaycanda sosial layihələrə 0,5 milyon dollar xərcləyiblər

BP və onun əməkdaşları Azərbaycanın sosial inkişafına dəstək olaraq bu il Azərbaycanda sosial layihələrə 0,5 milyon dollar xərcləyib.

"BP Azerbaijan"ın yaydığı məlumata görə, Xəzər dənizindəki layihələrin uğuru hem də əməliyyatçının regiondakı ölkələrin əhəli üçün bu layihələr vasitəsilə hiss edilən faydalar yaratmaq baxımından asılıdır. Buna nail olmaq üçün BP mühüm sosial investisiya layihələri həyata keçirməyə davam edir. Bu layihələrə təhsil proqramları, yerli icmalarda bacarıq və qabiliyyətlərin yaradılması, icmaların sosial infrastrukturda bağlı vəziyyətlərinin təkmilləşdirilməsi, maliyyə vəsaitlərinə çıxış təmin edilməsi və təlim vasitəsilə yerli mütəxəssislərə dəstək, mədəni irs və idmanın inkişafına dəstək, eləcə də hökumət qurumlarına texniki yardım daxildir.

Ölkə iqtisadiyyatının güclənməsinə kömək etmək məqsədilə BP (özünün əməliyyatçısı olduğu birgə layihələrdəki tərəfdaşlarındandır) Azərbaycanın hər yerində yerli bacarıqların yaradılmasına və sahibkarlığın inkişafına dəstək olaraq sosial investisiya layihələrini davam etdirəcək.

Azərbaycanın iqtisadi islahatları beynəlxalq səviyyədə təqdir olunur

Əvvəlki 1-ci səh.

Elə pandemiyadan əvvəlki 2019-cu ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına birbaşa xarici investisiya qoyuluşlarının həcmi 4,9 faiz artıb.

Sözsüz ki, investisiya qoyuluşlarının həcminin artması ölkədə iqtisadi azadlığın olmasını şərtləndirən mühüm tədbirlərin, bunun formalaşması üçün təşviqədi tədbirlərin həyata keçirilməsinin, zəruri hüquqi, iqtisadi və təşkilati tədbirlərin və onun mexanizminin işlək olmasının və s. nəticəsidir.

Sadalanan amillərə görə Azərbaycan böyük həcmdə karbohidrogen ehtiyatlarına malik bir ölkə kimi yalnız neft sektoru deyil, qeyri-neft sektoru da xarici investisiyalar üçün cəlbədiçidir. Azərbaycan xarici investisiyaların qoyuluşuna iri dövlətləri təmsil edən şirkətlərin maraqlı olmasının ölkəmizdə iqtisadi azadlığın mühüm tədbiri kimi qəbul edilmişdir.

Statistik rəqəmlərdən də məlum olur ki, Azərbaycana investisiya qoyuluşunda ABŞ, Rusiya, Türkiyə, Böyük Britaniya və digər iqtisadiyyatı güclü inkişaf etmiş dövlətlər maraqlıdır. Məsələn, bu ilin yanvar-iyun ayları üzrə açıqlanmış statistikaya görə, Azərbaycanda xarici investisiya və bəzi müəssisələr əsasən Türkiyə (21,1 faiz), İran (10,3 faiz), Rusiya (4,4 faiz), Böyük Britaniya (3,7 faiz), ABŞ (1,5 faiz) və Almaniya (1 faiz) kimi ölkələrin sahibkarları tərəfindən yaradılıb.

Əvvəlki iqtisadi mühit Azərbaycan iqtisadiyyatının xarici təsirlərdən asılı olmadan gətirdikə inkişaf etməsinə səbəb olmaqda yanaşı, onu dünyanı ən yüksək tempolə irəliləyən iqtisadiyyatlardan birinə çevirib. Bu gün ölkəmiz Cənubi Qafqazda ən güclü iqtisadiyyata malikdir. Azərbaycan iqtisadiyyatı Cənubi Qafqaz iqtisadiyyatında 60 faiz paya sahib olmaqla, bu sahədə liderdir. Ümumi daxili məhsul

Ölkəmiz "İqtisadi Azadlıq İndeksi" nə görə Avropanın bir çox ölkələrindən daha yaxşı mövqeyə malikdir

100 faiz həcmində strateji valyuta ehtiyatı formalaşdırmağa nail olan Azərbaycanın göstəricisinə görə dünyada ilk 15 ölkə sırasında yer alıb. Bütün bunlar isə təbii ki, dayanıqlı inkişaf edən Azərbaycanı xarici dövlətlər üçün investisiya baxımından daha cəlbədiçidir.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov qeyd edir ki, Azərbaycan azadlıq indeksinə görə ən yaxşı mövqeyə malik 40 ölkədən biridir. "İqtisadi Azadlıq İndeksi 2021" hesabatında Azərbaycan praktik olaraq Avropanın bir çox ölkələrindən daha yaxşı mövqeyə malikdir. Onun sözlərinə görə, siyahıda ölkəmizdən 1 pillə öndə, yəni 37-ci yerdə Belçika, 1 pillə sonra isə İspaniya yer alır. Azərbaycan Polşa, Rumıniya, Sloveniya, Portuqaliya, Macarıstan, Slovakiya və digər Avropa ölkələrindən öndədir.

Deputat qeyd edir ki, indeks hazırlanan zaman 4 istiqamət üzrə qiymətləndirmələr aparılıb. Onlar "qanunun allıqlı", "hökumətin ölçüsü", "tənzimlənmənin səmərəliliyi" və "bazarın açıqlığı"dır. Azərbaycan həm "qanunun allıqlı", həm də "hökumətin ölçüsü" kateqoriyasında olan 6 alt istiqamətin hər birində öz mövqeyini daha da yaxşılaşdırıb. Ölkəmizin "tənzimlənmənin səmərəliliyi", "monetar azadlıq" üzrə mövqeyində artımlar var. Azərbaycanın bu qiymətləndirmədə ən yüksək bəli "fiskal sağlamlıq" a görədir. Belə ki, Azərbaycanın mümkün 100 baldan 99,4 bal toplaya bilib. "Vergi sistemi" nə görə də Azərbaycan 88,1 bal toplayıb. Eyni zamanda "humanitar azadlıq" üzrə 73,2 bal, "biznes azadlığı" üzrə 80-dən yüksək bal toplayıb. "Əksər istiqamətlər üzrə Azərbaycan kifayət qədər yüksək

bal toplayıb. Bu da praktik olaraq Azərbaycanın hesabataki mövqeyinə təsir göstərir. Hesabatda Azərbaycanın mövqeyinin yüksək olması ölkədə aparılan islahatların beynəlxalq qiymət kimi xarakterizə olunmalıdır. Bu hesabat dünyada qəbul edilən hesabatlardan fərqlənir. Hesabatda müəyyən edilmiş "iqtisadi azadlıq indeks" investitorlar üçün vacibdir. Çünki burada həm vergi sistemi, həm fiskal, həm monetar, həm hüquq sistemi, investisiya və maliyyə üzrə qiymətləndirmələr var. Bu da investorların qərarlarına təsir göstərən faktorlardan biridir. Hesabat Azərbaycanada həyata keçirilən islahatların beynəlxalq təqdimatı baxımından vacib olmaqla yanaşı, Azərbaycana daha çox sərmayənin cəlb edilməsinə stimullaşdıracaq" - deyir Vüqar Bayramov bildirir.

Azərbaycan iqtisadiyyatının sağlam təməllər üzərində inkişafı onun dayanıqlılığını təmin edir, makroiqtisadi sabitliyini qoruyur, iqtisadiyyatın investisiyalar hesabına daha da şaxələnməsinə imkan yaradır. Beləliklə, ölkəmiz beynəlxalq arenada formalaşmış etibarlı iqtisadi tərəfdaş mövqeyini daha da möhkəmləndirir. Siyasi sabitliyin, təhlükəsizliyin təmin edilməsi isə ölkəmizə əlavə üstünlük verərək onun iqtisadi arenadakı nüfuzunu daha da gücləndirir. Aparılan islahatların davamlı xarakter daşdığı nəzərə alınarsa, əminliklə demək olar ki, Azərbaycanın "İqtisadi Azadlıq İndeksi" hesabataki irəliləyişi bundan sonra da davam edəcək və 137 ölkəni qabaqlayan ölkəmiz özümdən əvvəlki 37 pilləni də bir-bir əldəlayaraq daha da ön sıralara çıxacaq.

İlham İSABALAYEVA,
"Azərbaycan"

Üzümçülük təsərrüfatlarında innovativ texnologiyaların tətbiqi məhsuldarlığı yüksəldib

İsmayılı və Salyan rayonlarında üzümçülük təsərrüfatlarında aqrotexnologiyaların tətbiqi ilə bağlı tarla seminarı keçirilib.

Tarla seminarı Almaniya Federal İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Nazirliyi (BMZ) tərəfindən maliyyələşən "Cənubi Qafqazda ÖZEL Sektorun İnkişafı və Peşə Təhsili və Təlimi" proqramı çərçivəsində baş tutub.

Layihə seminarının məqsədi İsmayılı, Salyan rayonlarında Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzləri (DAİM) üçün innovativ halları və texnologiyaların tətbiqini nümayiş etdirmək, informasiya-məsələlər xidmətlərində yeni bacarıqlar formalaşdırmaq mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə dəstək olmaqdır.

Layihə çərçivəsində İsmayılı və Salyan Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzləri hidravlik tarla kultivator və çilayıcı ilə təmin edilmiş. Pilot layihə olaraq 9 fermerin üzüm

sahəsində bu texnologiyaların istifadəsi nəticəsində məhsulun maya dəyəri 50 faizə qədər azalıb və məhsuldarlıq artıb.

Təlim çərçivəsində fermerlər kimyəvi çiləmələrin düzgün və səmərəli həyata keçirilməsi üçün çilayıcı aparatlarının tarla şəraitində iş prinsipi ilə ayağı tanış olublar. İnstitut mütəxəssisləri tərəfindən üzümün təhlükəli mildiü, oidium, boz çürümə, salxım yarpaqbükünə xəstəlik və zərərvericilərə qarşı "Üzümçülük kompleks kimyəvi mübarizə və yemləmə gübrəsinin hazırlanması üsulu" praktiki olaraq nümayiş etdirilib.

Qeyd edək ki, təlim Almaniya Federal İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Nazirliyinin (BMZ) maliyyələşdirdiyi və Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GIZ) tərəfindən icra edilən "Cənubi Qafqazda ÖZEL Sektorun İnkişafı və Texniki Peşə Təhsili və Təlimi" regional proqramına əsasən həyata keçirilib və Salyan, Şamaxı və İsmayılı DAİM-lərinin üzümçülük sahəsində potensialının inkişaf etdirilməsi məqsədindədir.

Ağsuda indiyədək 2300 tondan çox meyvə yığılıb

Ağsuda meyvə bağlarının sahəsi 3287 hektara çatdırılıb. Bunun da 2945 hektarı məhsuldarlıqda.

Yaz aylarından bəri daha tez yetişən meyvələr yığılır. İndiyədək 746 ton alma, 252 ton alma, 202 ton armud, 252 ton gavalı, 206 ton giləs, 69 ton əbalı, 43 ton erik və digər meyvələr tədarük olunub. Yığılan məhsul ötən ilin müvafiq dövründən 360 ton çoxdur. Rayonun xüsusi ilə aran və dağətəyi əraziləri olan Kəndoba, Ərəbuşağı,

Qaraqoyunlu, habelə dağlıq ərazilər olan Kalva, Nuran, Xənbulaq və digər ərazi icra nümayəndəliklərində bağlardan bol məhsul yığılır.

Qarıda nar, heyvə və digər gec yetişən meyvələrin yığım dövrü gəlir. Cari ildə bu bağlardan da yüksək məhsul gözlənilir. Qeyd edək ki, bu ilin mövsümündə Ağsuda bağlardan 12 min 600 tondan çox məhsul yığılacaq planlaşdırılır.

Məlumatı rayon Statistika İdarəsinə istinadən AZƏRTAC yayıb.

Vətən deyəndə...

Qarabağ Azərbaycandır!

Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!

Zəfəri bizə yaşadılardan biri

Uşaqlıqdan ata-anasını itirən kapitan Cəlil Cavadovun döyüş yolu od-aldovdan keçib

Vətən üçün doğulanlar mərd, qəhrəman olurlar. Onların bəziləri isə şəhidlik zirvəsinə ucularaq əbədi yaşarlıq qazanırlar. Belə igidlərimiz Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə bunu bir daha təsdiqlədilər. İstər Birinci, istərsə də İkinci Qarabağ döyüşlərində canını yox, Vətəni yagü düşməndən xilas etməyi düşündün oğullarımız hamı da yaralana-raq qaziyə çevrildilər. Ömürlərini Vətəna, torpağa qurban edənələri isə şəhadətə yüksəldilər. Buna görə də respublikamızın hər bölgəsində qan rəngli qorunulmuş şəhid məzarlıqları salındı.

... Analar, bacılar, atalar, babalar, bir sözlə, xalqımız o müqəddəs məkanları - məzarlıqları ziyarət yerinə çevirdilər. Şəhid anaları gizlin-gizlin bu dərdi çəksələr də, oğulları torpaq uğrunda qurban getdiklərindən qəmlərini bükmədilər, ağlasalar da, "təki Vətən yaşasın!" - dedilər. Elə şəhidlərimiz də oldu ki, onların məzarları üstünə ana əvəzi bacıları gəldilər. Anası olmayan belə oğullardan biri də kapitan Cəlil Ağadın oğlu Cavadov idi ki, onu uşaqlıqdan böyükdən bacısı Aida yalnız məzarını ziyarət etməklə təsəlli tapmışdı. O, həm də uşaqlıqdan qardaşına ana qayğısı göstərirdi xatirəyə göz yaşları töküürdü...

Cəlil Ağadın oğlu Cavadov 29 mart 1989-cu ildə Lerik rayonunun Xəlifəküçə kəndində anadan olmuş, burada da boya-başa çatmışdı. Dərgəli kimi, o da ata-ana qayğısı ilə böyümüşdü: erkən yaşlarında hər iki valideynini itirmişdi. Adətən, deyirlər ki, uşaqlar gələcəkdə peşə sahibi olmaq üçün xeyallar qururlar. Balaca Cəlil də hərbiçiləri görəndə onlara, geyimlərinə həssas baxardı. Ona görə də qəti qərar vermişdi ki, ne olursa-olsun, zabitlik məktəbini oxuyub, komandir olacaq. Vətəni nümünəvi xidməti ilə onu tanıyanları sevindirəcək. Bu istək və arzusunun reallaşdırılması üçün 2003-cü ildə şəhid Z.Səferov adına Blaband kənd orta məktəbi 8-ci sinfini bitirərək, C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə qəbul oldu.

2006-cı ildə həmin liseyi qurtarıb təhsilini davam etdirmək üçün Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbə qəbul olmuşdu. Ali Hərbi Məktəbi motoatıcı ixtisası üzrə başa vurub leytenant Cəlil Cavadov 2011-2015-ci illərdə Ağdam rayonu ərazisində düşmənlə təmas xəttində motoatıcı təqim və sonra böyük komandiri vəzifələrində vətəni keşiyində dayandı. 2015-2020-ci illərdə Berdə, Qazax, Qaradağ və Qusar rayonlarındakı müxtəlif "N" saylı hərbi hissələrdə vətəni xidmətinə davam etdirirdi, o, kapitan hərbi rütbəsinə və motoatıcı tabor komandirinin müavini vəzifəsində keşiyirdi.

27 sentyabr 2020-ci ildə tabor komandirinin müavini vəzifəsində Vətən müharibəsinə qoşuldu. Daim vətənpərvərliyi, maraqlı, igidliyi ilə seçilən komandir Füzuli, Cəbrayıl və Xocavənd rayonlarının işğaldan azad olunmasında misilsiz xidmətlər göstərdi.

Hücum əməliyyatlarını yüksək peşəkərliliklə təşkil edən cəsur komandir Füzuli və Cəbrayıl rayonları uğrunda gedən döyüşlərdə dəfələrlə qətin vəziyyətlərə düşsə də, hərbi-taktiki bacarıqları ilə cəbhəni yarıaraq düşməni geri oturtdu. Xocavənd rayonunun Qırımı Bazar qəsəbəsinin azad edilməsi uğrunda başlanan döyüş tapşırığında (27 oktyabr 2020-ci ildə) Cütçü kəndi ərazisindəki strateji yüksəkliyin alınması məqsədilə hücum əməliyyatına rəhbərlik edən Cəlil Cavadov düşməni mühasirəsinə düşdü. O, son nəfəsində torpaqlarımızın azad olunması uğrunda döyüşsək, düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini məhv etdikdən sonra qəhrəmancasına şəhid oldu.

Xidməti dövründə Cəlil Cavadov 3-cü dərəcəli "Qüsuruz xidmətə görə" medalı, "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi", "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 100 illiyi" yubiley medalları, eləcə də fəxri fərmanlarla təltif edilmişdir.

Təltifləri sadalamaqla bitmir. Şəhid kapitan eyni zamanda Azərbaycan Respublikası ərazilərində işğaldan azad olunması zamanı döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirərək şəxsi mərdlik və igidlik göstərmişdir. vəzifə borcunu şərafətlə yerinə yetirdiyinə görə Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə ötürüldəndən sonra "Vətən uğrunda", "İgidliyi görə" və "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad edilməsinə görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Şəhadətin mübarək, Vətən oğlu! Ana Vətəne oğulluq etmək şərafətini layiqincə yerinə yetirdin!

Aygül BAĞIROVA, Yeni Azərbaycan Partiyası Gənclər Birliyinin fəali

Qazilərimiz

Əzmkarlığı ilə fərqlənən döyüşçü...

44 günlük Vətən müharibəsi 30 ilə yaxın erməni işğal altında qalan torpaqlarımızın azad olunması ilə nəticələndi. Bu müharibədə Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının hərbi qulluqçuları döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirərək şücaət nümunələri göstərdilər. Döyüşlərə qumbaraatan kimi qatılan Çavuş Ənvər Çingiz oğlu Beydiyev şərafətli döyüş yolu keçən mərd oğullarımızdan biridir.

Çavuş Ənvər Beydiyev 1992-ci il iyunun 13-də Şəki rayonunun Oxud kəndində anadan olub. 1998-2010-cu illərdə doğma kəndindəki Nurpaşa Hümətov adına tam orta məktəbdə təhsil alıb.

2010-cu ilin iyulundan 2012-ci ilin yanvar ayınadək Ənvər Dövlət Sərhəd Xidmətində müddətli heqiqi hərbi xidmət etmək üçün sənədlərini verərək Lənkəran rayonunda yerləşən "N" saylı hərbi hissədə xüsusi vasitələrin təbii təstində atıcı vəzifəsinə təyin olub. Həmin ilin dekabr ayında isə xüsusi təyinatlı dəstəyə keçirilib. Burada atası təminatı və xüsusi həmlə qrupunda heyət nəfəri vəzifəsində xidmət edib. Hərbi qulluqumuz 2020-ci ilin may ayında xüsusi həmlə qrupunda atıcı-qumbaraatan vəzifəsinə təyin edildi. Vətən müharibəsi başlanandan sonra 30 ilə yaxın erməni işğal altında qalan torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda mübarizəyə qoşuldu. Xüsusi təyinatlı kimi təlim və məşğələlərdə qazandıqı tecrübə döyüş sinəyində onun köməyinə yetişdi.

Qazimiz Vətən müharibəsində ön sıralarda döyüşün dəstəyə lideri oldu. Füzuli, Cəbrayıl və Şuşa istiqamətlərində aparılan hərbi əməliyyatlarda fəal iştirak etdi.

2020-ci il oktyabr ayının 17-də Çavuş Ə.Beydiyev Füzuli rayonunun ərazisində döyüş əməliyyatına cəlb olub. "Beton post" adlanan yerdə şiddətli döyüşün getdiyindən danışan Ənvər deyir: "Düşmənin artilleriya vasitələrinin atəsinə məruz qaldıq. Çoxlu sayda minaatan mərmisi ilə üzlaşdıq. Lakin düşməni məhv edərək möhkəmləndirilmiş postlarını tutmağa müvəffəq olduq. Bu döyüşdə dəstəminizin hərbi qulluqçusu, kiçik gizir Anar Məmmədov qəhrəmancasına şəhid oldu".

Ənvərin daxil olduğu qrup oradan Cəbrayıl rayonunun ərazisinə gətirilib. Onlar işğaldan azad olunan Cəbrayıl rayonunda axtarış əməliyyatlarında iştirak ediblər.

Digər bölmələrlə yanaşı, bu qrupun da qarşısına qoyulan növbəti döyüş tapşırığı Şuşanın azad edilməsi olub. Hərbi qulluqçumuz Şuşa döyüşlərində də öz mətinliyi ilə fərqlənib. Ən qaynar nöqtələrdə bacarıqlı, qiyayətli hərbiçiləri kimi döyüşüb, düşməne sarsıdıcı zərbələr vurmaqla onun texnika və canlı qüvvə sarıdan itkiyə uğradıb.

Döyüşçülərimiz Şuşaya məşğ və dağ keçidlerini aşaraq həmlə ediblər. Ənvərin daxil olduğu qrup bir neçə gün yol qətdərk Şuşanın ətrafına yaxınlaşdı. Onlara şəhərin yaxınlığında əlverişli mövqelərin tutulması, düşmənin köməyə gələ bilməyəcəyini qərarlaşdırmaq üçün qüvvəsinin almasını tapşırıqları verilib.

Onların qrupu mayor Cavid Tağıyev rəhbərliyi altında (hazırda "N" saylı hərbi hissədə "Gürzə" şərti adı daşıyan xüsusi təyinatlı dəstənin komandiri) Şuşa ətrafındakı məşğəli irəliləyərək Xankəndin Şuşaya gələn yolu nəzarətə götürmək üçün "Zapravka" deyilən arziyə istiqamətə alıb. Ənvər burada noyabr ayının 6-da yaxın məsafədə gərgin döyüşlərin getdiyini söyləyir: "Həmin arziyə çatanda düşməni zirehli texnika ilə bizim qüvvələrini atəşə tutmağa başladı. Qrupun tərkibində iriçaplı silahlar az olduğundan onların zirehli texnikalarına qarşı mübarizə aparmaq çətin idi. Mənim RPQ-7 qumbaraatanı ilə düşmənin zirehli texnikasına atəş açmaq üçün nəticəsində 2 tank zərbə ələqəyə gətirdim. İşğalçıların xeyli sayda canlı qüvvəsi məhv edildi. Yaralanan hərbi qulluqçularımız oldu. Düşməni tankından bizim mövqeyə atılan mərmərin qəlpələri mayor Cavid Tağıyev qolundan və ayağından yaraladı. Ona dəstənin feldşeri gizir Aydın Rızayev ilk tibbi yardım göstərdi. Biz onların şəxsi heyət daşıyan avtomobillərini atəşə tutaraq məhv etdik. Düşməni iriçaplı silahlarımızın sursatının tükəndiyini başa düşdüyündən, öz hərbi qulluqçularının zirehli texnika ilə aparmağa başladılar".

Qazimiz yaralanmasını belə xatırladı: "Düşmənin yaxın məsafədə döyüşdə məğlub olduğundan uzaq məsafədə mövqelərimizi tank və minaatanlarla atəşə tutdu. Noyabr ayının 6-da axşam vaxtı Şuşa-Xankəndi yolunda düşməni tankından bizim mövqeyə atılan mərmərin partlaması nəticəsində ayaqlarımdan qəlpə yarandı. Mənimlə puscuda olan xüsusi təyinatlı qüvvələrin 2 zabitli də yaralandı. Yaralı vəziyyətdə məşğ istiqamətində təxminən 100 metr kimi sür-

ründüm. Məşğə digər yaralıların saxlandığı yere gəldim. Yaralanmağıma baxmayaraq, bu halda həmin gün və səhəri gün axşama qədər əsgər yoldaşlarımızla birlikdə döyüşü davam etdirdik. Burada dəstəmin hərbi qulluqçularından Kəmək üçün gələn baş çavuş Kənan Kərimovun, çavuşlar Mehraq Qarayevin və Zamiq Ağayevin də olduğu təxminən 15 nəfərlik qrup yaralılarımızın düşməne əsir düşməsinin qarşısını almaq üçün mövqelənərək atəş nöqtələri qurmuşdu. Onlar həmçinin Xankəndi istiqamətində Şuşaya gələn işğalçıların qüvvələrini puscuda salaraq məhv etdirdilər. Düşməni burada yaralanan və puscuda qrupunun olduğunu müəyyən etdiyindən tank və 100 nəfər yaxın canlı qüvvə ilə bizim tərəfə həmləyə keçdi. Sayca üstün olan düşməne qarşı yaxın məsafədə mübarizə apardıq. Düşməni tankın yaxınlığındakı görünən baş çavuş Kənan Kərimov məsafənin təxminən 20 metrliyində tankın qarşısına çıxaraq qumbaraatanla atəş açdı. Bu atışdan zərbə alan tank Xankəndi istiqamətində geri çəkildi. Bundan qorxuya düşüb qaçmağa cəhd edən düşmənin 100 nəfərə yaxın canlı qüvvəsi məhv edildi".

Ənvər düşmənin bir neçə zirehli texnikasını sərəst atışlarla sıradan çıxarmış, canlı qüvvəsini ciddi itkiyə məruz qoymuş, döyüşçülərimizin irəliləməsinə hünər göstərmiş, onunla birlikdə xidmət etmiş baş çavuş Kənan Kərimovun, çavuşlar Mehraq Qarayev və Zamiq Ağayevin xidmətlərini unudulmayacağına bildirdi.

Hərbi qulluqçumuz noyabrın 8-də döyüş bölgəsində təxliyyə olunaraq Hadruta gətirilib. Füzuli, Gəncə və Ağcabəddədə müalicə alan qazimiz daha sonra müalicəsini Daxili Qoşunların Hərbi Hospitalında davam etdirib. Ənvər burada tibb işçilərinin ona xüsusi diqqət və qayğı göstərdiklərini vurğuladı.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 18 dekabr 2020-ci il tarixli, 25 dekabr 2020-ci il tarixli və 29 dekabr 2020-ci il tarixli müvafiq sərəncamları ilə Çavuş Ə.Beydiyev "Cəsur döyüşçü", "Füzulinin azad olunmasına görə" və "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Hazırda xidmətinə davam etdirən Çavuş Ə.Beydiyev ayıq-sayıqlığı və çevikliyi ilə komandanlığın tərəfindən müsbət xarakterizə olunur. 2021-ci ilin may ayında Azərbaycan sərhədini pozaraq silahlı insidentdən sonra hadisə yerindən qaçan və Yardımlı rayonunun ərazisində gizlənen İran vətəndaşlarının zərərsizləşdirilməsi ilə bağlı əməliyyatda da fəal iştirak edib.

Belə hərbi qulluqçularımızın fədakar xidməti şəxsi heyət üçün nümunədir.

Sadiq RƏFİEV, Din-in Daxili Qoşunlarının Mətbuat xidmətinin əməkdaşı, kapitan

Ölməzliyə qovuşanlar

Mərahimin qəhrəmanlığı unudulmur

18 yaşlı Mərahim Aslan oğlu Abdullayev ötən ilin sentyabrında başlayan 44 günlük Vətən müharibəsində Şəmkirin Keçili kəndindən Şəhadətə yüksələn altı şəhiddən biri, yaşca ən kiçiyidir.

O, 2002-ci il martın 27-də Şəmkir rayonunun Keçili kəndində dünyaya göz açmışdır. Atası Aslan fərdi təsərrüfatçı, anası Susanma evdar qadındır. Orxan və İbrahim adlı özdən böyük iki qardaşı var. Şəhidimizin oxuduğu məktəbin direktoru Fənarə Qəhrəmanova onu belə xatırlayır: "Mərahim nizam-intizam uyarlığı ilə yoldaşlarından fərqlənirdi. İdmana meylli, vətənpərvər uşaq idi, həmişə yaşadığına əsgərliyə gedəcəyindən həvəslə danışırdı və xidmətdən sonra hərbi kimi Milli Ordu sıralarında qalib ermənilər tərəfindən işğal edilmiş torpaqlarımızın geri qaytarılması uğrunda mübarizədə iştirak etmək istədiyini bildirdirdi".

Mərahim Abdullayevlə ailəsinin sonbeşiyi olub. Sakit davranışı, mehribanlığı ilə yanaşı, dəli-doluluğu da var idi. Əldə-ayaqda olan uşaq kimi, həmişə hamının köməyinə çıxırdı, ətrafındakılara yardımçı olmağı özünə borc bilirdi. Qardaşı İbrahim deyir: "Nə vaxt televizor açısa, hərbi verilişləri axtarırdı, tapanda onlara baxardı. Bir dəfə dedi ki, mən əsgər gedəcəyəm, vətən ermənilərlə son nəfəsimə kimi vuruşacağam, şəhid olacağam. Buna görə onunla mübahisə edirdim. Kim istəyər ki, qardaşı torpaq altında yatsın?"

Mərahim 18 yaş tamam olanda kənddə bəzi həmyaşıdlarının hərbi xidmətə çağırılması da, hələlik ona heç nə deyilməmişdi. Buna görə də o, Səfərbərlik və Hərbi Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Şəmkir rayon idarəsinə gedib və tələb edib ki, onu da hərbi xidmətə yollamaq üçün çağırışçı elan etsinlər. Beləliklə, istədiyinə nail olub. Mərahim əsgər kimi Beyləqan rayonu ərazisindəki "N" saylı

Rəhman SALMANLI, "Azərbaycan"

Vətən üçün doğulanlar

Vətən müharibəsində qazandığımız qələbəyə görə xalqımız bu gün başda Ali Baş Komandan İlham Əliyev olmaqla, müzəffər ordumuzun hər bir döyüşçüsünün vətənpərvərlik duyğularından danışırsınız. Çünki onların qazandıqı Zəfər xalqımıza qürur hissi yaşadır.

28 il Ermənistanın işğalı altında qalan Kəlbəcər də istər Birinci, istərsə də İkinci Qarabağ savaşlarında xeyli övladını Vətənə qurban verib. Canlarını ana torpağa fəda edən igid şəhidlərimizin şərafətli ömür yollarına həsr olunan neçə-neçə kitabları yazılıb, videolar hazırlanıb.

Bu günlərdə sosial şəbəkədə Kəlbəcər rayonunun Çaykənd kənd inzibati ərazisinə daxil olan bir neçə yaşayış məntəqəsində dünyaya göz açmış və Vətənin bütövlüyü uğrunda şəhid olan igidlərimizin şərafətli ömür yollarının şahidinə çevrildik. Bu, Kəlbəcər qaydışca bir töhfə kimi də dəyərləndirilir.

Xatırladaq ki, Kəlbəcər rayonunun Çaykənd kənd ərazisinə daxil olan yaşayış məntəqələrinin ilk şəhidləri Mehərrəmov Zabil Gəray oğlu, Verdiyev Hafiz İman oğlu, Məmmədov

İki müharibənin qəhrəmanları

dov Qardaşın Rəhim oğlu olub.

Zabil Gəray oğlu Verdiyev, Hafiz İman oğlu Mehərrəmov 1991-1992-ci illərdə yeni yaradılan Milli Ordunun ilk əsgərləri, Məmmədov Qardaşın Rəhim oğlu isə könüllü döyüşçülərdən idi. Hər üçü 1992-ci ildə Azərbaycan-Ermənistan sərhədində (Kəlbəcər rayonunun Söyüdü zastavasında) gedən döyüşlərdə həlak olublar.

Bu stendin hazırlanması barədə məlumat verən Çaykənd kənd sakimi Rizvan Atayev qeyd edir ki, Balaxanov Surxay Mürsəl oğlu hərbi xidmətə sonrala Rusiyada polis orqanlarında çalışmışdı: "Erməni-

Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Çaykənd kənd inzibati ərazi üzrə nümayəndəsi İsmayil Verdiyev bildirir ki, ordumuz digər bir qorxmaz, cəsur döyüşçüsü də Məmişov Etbər Xansuvar oğlu idi: "...Kəlbəcər 1993-cü ilin aprel ayında işğal günlərində Meydançayda gedən son döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub..."

Bu siyahıya daxil olan Atayev Əli Yunis oğlu isə Sovet Ordusunun tərkibində Almaniyada xidmət edib. Baş çavuş rütbəsində xidmətə təxsis olunub. Qiyabı təhsil alan tələbə həm də istehsalatda çalışıb, baş mühəsib işləyib. 1994-cü ildə Kəlbəcər uğrunda gedən döyüşlərdə həlak olub.

Sovet Ordusunda gizir kimi xidmət etmiş, məlum hadisələrlə əlaqədar Vətənə dönmüş döyüşçülərə atılmış Hacıyev Kamal Hüseyn oğlu da Milli Ordunun ilk peşəkər hərbiçilərindən idi. Təəssüf ki, şərafətli döyüş yolu 1994-cü ildə "Kəlbəcər azad edilməsi əməliyyatı"nda başa çatdı. Ailəli idi, 3 övladı var. Ailədə balaca bir Kamal da böyüyür.

Muxtarov Qəhrəman Məhəmməd oğlu da bu ərazi nümayəndəliyinin ilk şəhidlərindəndir. Yol-inşaat mühəndisi idi. Kəlbəcər-Ağdərə yolunda şəhid olub.

Zaur Seyfəddin oğlu Həsənli 2014-cü ildə Naxçıvan istiqamətində ermənilərin təxribatının qarşısını alarkən Vətənə canını qurban verib.

Şəhid və qazilərimizin dünyaya göz açdığı ərzi dövlət və hökumət, eləcə də xalqımız tərəfindən diqqət və qayğı ilə əhatə olunub. Şəhidlərimizin müqəddəs ruhlarına hörmət və ehtiram əlaməti olaraq görülməli tədbirlər onların əbədi yaşarlıqının bariz nümunəsidir. Hər birinin ruhu qarşısında borclu-yuq, Vətən oğulları!

İsmayil Verdiyev onu da deyir ki, Vətənə gərəklən qəhrəman oğullarımızın müqəddəs adlarını unudulmaması üçün atılan hər bir addım təqdirləyicidir: "...Kəlbəcər də Vətən uğrunda belə oğullarını qurban verib və onların sayı yüzlərdədir. Hər birimizin borcu onların əziz xatirəsinə əbədləşdirmək və gələcək nəsillərə çatdırmaqdır. Kəlbəcərə qaydışandan sonra onların hər birinin adı əbədləşdiriləcək, o günə lap az qalib. Bütün şəhid və qazi ata-anaları qarşısında baş əymək isə bir şərəfdir!"

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"

XXXII Tokio

Yay Olimpiya Oyunları

AZERBAIJAN

Bir gündə üç medal

Olimpiadani Hacı Əliyev və İrina Zaretska gümüş, Mariya Stadnik isə bürünc mükafatla başa vurdular

Əvvəlki 1-ci səh.

Güləşçimiz rəqibini xalçaya çıxarmağa peşman etdi: 4:0. Hacı 1/4 finalda Daulet Niyazbekovla (Qazaxıstan) qarşılaşdı. 9:1 hesabı ilə qələbə qazanan Hacı yarıfinala yüksəlib. O, bu mərhələdə hindistanlı Bayrañq Bayrañqla görüşdü və uğurlu seriyani davam etdirdi. Pəhləvanımız 12:5 hesablı qələbə sayəsində finala vəsiqə qazandı.

Tokioda Azərbaycan millisinin heyətində hələdici görüşə yüksələn ilk idmançımız qızıl medal üçün yaponiyalı Takuto Otoquro ilə güleşdi. Təəssüf ki, görüş rəqibin 5:4 hesablı qələbəsi ilə yekunlaşdı. Nəticədə Hacı çıxışını gümüş medalla başa vurdu.

Qeyd edək ki, Hacı Əliyev 1991-ci il aprelin 21-də Naxçıvan şəhərində anadan olub. İlk dəfə beynəlxalq miqyaslı yarışlarda 2010-cu ildən iştirak etməyə başlayıb. 2014-cü, 2015-ci və 2017-ci illərdə dünya çempionatının qızıl medalına layiq görülüb. Güleş tariximizin yeganə üçqat dünya çempionudur. Amma bu da Hacı-nın uğurlarının hamısı deyil. O, 2014-cü il Avropa çempionatının qızıl, ondan bir il sonra isə bürünc mükafatını qazanıb. 2013-cü ildə Kazanda (Rusiya) təşkil olunan Universiada-nın isə 3-cü yerdə başa vurub.

Hacı Əliyev həm də "Rio-2016" Olimpiya Oyunlarının bürünc mükafatçısıdır. Bakıda keçirilən I Avropa Oyunlarında bürünc medala sahib olan idmançımız dörd il sonra "Minsk-2019"-da aktivinə qızıl medal yazdırıb. O, "Baki-2017" IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının da çempionu adını qazanıb.

Qadınların 50 kq çəki dərəcəsinə mübarizədə təmsilçimiz Mariya Stadnik isə yarışa rusiyalı Stalvira Orşuş üzərində çətin qələbə (11:7) ilə başladı. Amma tunisli Sarra Hamdi ilə 1/4 final qarşılaşmasında aşkar üstünlüklə qəlib gəldi - 10:0. Təmsilçimizin növbəti rəqibi yaponiyalı Yui Susaki oldu. Təəssüf ki, güləşçimiz yenə "Gündoğar ölkə" təmsilçisini keçə bilmədi - 0:11.

Üçqat olimpiya mükafatçımız bürünc medal uğrunda görüşdə Namuuntsetşev Oçiri (Monqolustan) ilə qarşılaşdı. Görüş Mariyanın asan qələbəsi ilə yekunlaşdı - 10:0. Stadnik bununla da olimpiadada çıxışını bürünc medalla bitirib.

Sərbəst güleş üzrə kişilərin 97 kq çəki dərəcəsinə yarışan Şərif Şərifovun ilk görüşü uğursuz alındı. Rusiyalı Abdullafiş Sadullayevlə qarşılaşan təmsilçimiz 1/8 finalda məğlub oldu - 0:5.

Rusiyalı finala yüksəldiyindən Olimpiya çempionumuz təsəlliverici görüşə qatıldı. Gürçüstanlı Elizbar Odikadze ilə güleşdən qəlib

ayrılan Şərif bürünc medal uğrunda kubalı Reyneris Salas Pereslə qarşılaşdı. Lakin bu dəfə rəqib üstün oldu. Görüş 3:3 hesabı ilə yekunlaşsa da, sonuncu xal prinsipinə əsasən Salas 3-cü yeri tutdu.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan müstəqil ölkə olaraq iştirak etdiyi 6 olimpiadada ən yüksək nəticələri güleş növlərində qazanıb. Tokiodakı olimpiadayaqədər ölkəmizin iştirak etdiyi Yay Olimpiya Oyunlarında qazınan 44 medalın 23-ü (4 qızıl, 8 gümüş, 11 bürünc) pəhləvanlarımızın aktivindədir. Yeni müstəqil ölkə kimi qatıldığımız 6 olimpiadanın hamısında güleşçilərimiz müxtəlif ətərlə medallara sahib olublar. Belə ki, sərbəst güleşçimiz Namiq Abdullayev

2000-ci ildə Sidneydə qızıl medal qazanıb. 2004-cü ildə Afina Olimpiadasında Yunan-Roma güleşi üzrə yarışlarda Fərid Mansurov fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb. Sərbəst güleşçilərimiz Toğrul Əsgərov və Şərif Şərifov isə London Olimpiadasının qalibi olublar.

Tokio Olimpiya Oyunlarında eyni zamanda karateçilərimizin uğurları idman tariximizə yeni qələbə səhifəsi yazdı. Karateçilərimiz Tokioda eilə bir möhtəşəm uğura imza atdılar ki, bu, hələ uzun müddət yaddaşlardan silinməyəcək.

Azərbaycanı dünya və Avropa çempionatlarında həmişə layiqincə təmsil edən karateçilərimiz Tokioda keçirilən Yay Olimpiya Oyunlarında da ənənələrinə sadıq qaldılar. Rafael Ağayev-

den sonra bu dəfə qadın karateçimiz İrina Zaretska möhtəşəm qələbəyə imzasını atdı.

Qadınların +61 kq çəki dərəcəsinə mübarizəsində B qrupunda çıxış edən Avropa və dünya çempionumuz İrina ilk olaraq Yaponiya təmsilçisi Ayumi Ueska ilə qarşılaşdı. Karateçimiz qarşılaşmanı 4:1 hesabı ilə qəlib başa vurdu. O, ikinci görüşündə Silvia Semeraroya (İtaliya) da gücünü göstərdi. Təmsilçimiz bu dəfə 3:2 hesabı ilə qəlib gəldi. Lakin Zaretska 3-cü qarşılaşmasında Sofiya Berultsevaya (Qazaxıstan) 4:5 hesabı ilə uduzdu. Əvvəzində son dövşündə Meltem Hocaoglyu qəlib gəldi. Türkiyə idmançısını 4:0 hesabı ilə məğlub edən İrina qrupu 6 xalla birinci pillədə başa vurararaq yarıfinala yazdırdı.

Finala gedən yolda xanım karateçimiz digər qrupun ikincisi olan çinli Li Qonqha üz-üzə gəldi. Təmsilçimiz bu dəfə də qələbə qazanmaqda çətinlik çəkməyib - 7:2.

Hələdici mərhələdə Zaretska misirli Feryal Abdelazizlə qarşılaşdı. O, uğurlu seriyani davam etdirə bilməyib və 0:2 hesabı ilə uduzaraq gümüş medalla kifayətlənib.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Gimnastlarımız mübarizəni dayandırdı

Dünən Azərbaycanın bədii gimnastika üzrə qrup hərəkatlarından ibarət komandası "Tokio-2020" də mübarizəyə qoşuldu. Amma Yelizaveta Luzan, Darya Sorokina, Nərminə Səmədova, Ləman Əlimuradova və Zeynəb Hümətovanın ibarət komandamız çıxışını erkən başa vurmaları oldu.

Təsnifat mərhələsində 5 topla hərəkatlarda 36.700 xal toplayan gimnastlarımız 3 halqa və 2 cüt güzrlə 37.650 xallıq nəticə göstərərək iki hərəkatın çərçivəsində 14 komanda arasında 10-cu yeri tutdu - 74.350 xal. Beləliklə, millimiz finala yüksələn "8-lik" sırasına düşə bilmədiyi üçün olimpiada ilə vidalaşdı.

Qeyd edək ki, Azərbaycan bədii gimnastı Zöhrə Ağamirova da fərdi çətinliklərdə təsnifat mərhələsini 18-ci pillədə başa vuraraq finala yüksələ bilməmişdi.

Türkiyə 2-ci qızıl medalını qazandı

Türkiyə Tokio Yay Olimpiya Oyunlarında ikinci qızıl medalını qazandı. 68 kq çəki dərəcəsinə mübarizə aparılan boksçu Busenaz Sürmeneli finalda çinli Gu Honqu 3:0 hesabı ilə məğlubiyətə uğradı. Beləliklə, tarixdə ilk dəfə türkiyəli qadın boksçu olimpiadanın qalibi olub.

Qeyd edək ki, daha əvvəl Mete Qazoz kamanadan oxatma yarışında olimpiya çempionu adına sahib çıxmışdı.

Ardıcıl 4-cü dəfə

Basketbol üzrə olimpiya çempionu məlul olub. Bu titula ardıcıl dördüncü dəfə ABŞ milliisi sahib çıxıb.

"Arzular komandası" finalda Fransa yığmasını 87:82 hesabı ilə məğlubiyətə uğradıb. Məlumat üçün bildirik ki, Avropa təmsilçisi 2000-ci ildən sonra ilk dəfə olimpiadanın finalında oynayırdı. Fransızlar həmin olimpiadada da ABŞ seçməsinə uduzaraq gümüş medal qazanmışdı.

ABŞ-ın Kabildəki səfirliyi amerikalıları Əfqanıstanı tərk etməyə çağırıb

ABŞ-ın Kabildəki səfirliyi təhlükəli vəziyyətlə bağlı Amerika vətəndaşlarını təcili olaraq Əfqanıstanı tərk etməyə çağırıb. Səfirliyin bəyanatında deyilir ki, ABŞ səfirliyi Amerika vətəndaşlarını kommersiya reyserlərindən istifadə edərkən Əfqanıstanı tərk etməyə çağırıb. Təhlükəsizlik sahəsində yaranan vəziyyət və ştatın ixtisar edilməsi nəzərə alınmaqla diplomatik missiyanın Əfqanıstandakı ABŞ vətəndaşlarına yardım göstərmək imkanları, hətta Kabil şəhərində belə məhduddur.

Səfirlik hazırda kommersiya reyserlərinə bilet almaq imkanlarını malik olmayan vətəndaşlara maddi yardım etməyə hazırdır.

Diplomatik missiya həmçinin amerikalılara təhlükəsizlik sahəsində vəziyyətlə bağlı yenilənmiş informasiya almaq və fəvqəladə vəziyyətlərdə əlaqə saxlamaq üçün STEP (Smart Traveler Enrollment Program) tətbiqində qeydiyyatdan keçməyə çağırıb.

Qeyd edək ki, Əfqanıstanda hökumət qüvvələri və taliblərin silahlı qarşıdurması illərdir davam edir. 2020-ci il sentyabrın 12-də Qəterin paytaxtı Dohada Əfqanıstan hökuməti ilə "Taliban" hərəkatı arasında başlayan sülh danışıqları hələlik heç bir nəticə verməyib. Bu il aprelin 14-də ABŞ Prezidenti Cozef Bayden qoşunların sentyabrın 11-dək Əfqanıstandan çıxarılması barədə qərar qəbul edib. "Taliban" hərəkatı isə ABŞ və koalisiya qüvvələrinin ölkəni tərk etməsi fonunda bütün cəbhəboyu irimiqyaslı hücum əməliyyatları aparır.

Beynəlxalq aləm

İtaliyanın keçmiş Baş naziri "Beş ulduz hərəkatı"nın sədri seçilib

İtaliyanın keçmiş Baş naziri Cüzeppe Konte ölkənin ən böyük partiyalarından biri olan "Beş ulduz hərəkatı"nın sədri seçilib. Partiyanın 67064 səsvərmə hüquqlu nümayəndəsindən 92 faizi ixtisasca hüquqşünas olan 56 yaşlı siyasətçinin lehinə səs verib. Bitərəf C.Konte 2018-ci ilin iyun ayından 2021-ci ilin fevral ayına kimi İtaliyada hökumətə başçılıq edib və onun siyasi kursu əsasən "Beş ulduz hərəkatı" tərəfindən dəstəklənib. Hökumətdə yaranmış böhrandan sonra istefa verməyə məcbur olan C.Kontenin ardınca Avropa Mərkəzi Bankının keçmiş direktoru Mario Draqi yeni hökuməti formalaşdırıb.

Seçkidən sonra partiya nümayəndələri qarşısında çıxış edən C.Konte ona göstə-

rilmiş etimadı tam qüvvəsi ilə doğrultmağa çalışacağını bildirib və partiya silahdaşlarını qarşısında duran "böyük macərəni" birgə yaşayib yaratmağa çağırıb. Qeyd edilməlidir ki, 2018-ci il parlament seçkilərində ən

coş səs yığan "Beş ulduz hərəkatı"nın 2020-ci ildən bəri faktiki olaraq sədri yox idi. Partiya sədri və hazırkı xarici işlər naziri Luiçi Di Mayo partiya rəhbərliyindən getdikdən sonra müvəqqəti idarəçiliyi Vito Krimi həyata keçirirdi. Partiya mənsuqları rəhbərlik məsələsini hələ həftələr öncə nəzərləməyə istəyənlər də, partiyanın təsisçisi Beppe Qrillo və C.Konte arasındakı fikir ayrılığı seçkiləri ləngitirdi. B. Qrillo C.Konteni ciddi siyasi program və amala sahib olmağa qadın təqdim edirdi.

Formalaşmış siyasi istəbləşmə və ümumavropa mövzularına qarşı populist mövqeyi ilə tanınan partiya hazırda Mario Draqi hökumətində dörd nazirlik təmsil olunur.

Qazaxıstan gələn ilin əvvəlindən mayeləşdirilmiş neft qazı ticarətini tamamilə elektron formada keçirəcək

Qazaxıstan 2022-ci ilin yanvar ayından etibarən mayeləşdirilmiş neft qazı (LPG) ticarətini tamamilə elektron formada həyata keçirəcək.

Qazaxıstan Energetika Nazirliyinin verdiyi açıqlamaya görə, ölkədə LPG ticarətini elektron formada həyata keçirilməsi üçün müvafiq qanunla lazımi dəyişikliklər edilib və maye qaz satışı tamamilə elektron ticarətlə reallaşacaq.

Açıqlamada LPG-nin 50 faizinin ölkə daxilində əmtəə birjalari vasitəsilə satıldığı və bu rəqəmin ilin sonuna qədər 80 faizə çatdırılmasının hədəfləndiyi ifadə edilib.

Vurğulanıb ki, LPG-nin satışının elektron ticarətlə aparılması sektorun investisiya cəlbəciliyini artıracaq, qiymətlərin şəffaflığını təmin edəcək və qazın qeyri-formal ixracının qarşısını alması üçün vacib addım olacaq.

Xatırladaq ki, Qazaxıstanda 2020-ci ilde 55 milyard kubmetrdən çox qaz hasil edilib.

"Perseverance" mars aparatı planetin səthindən süxur nümunələri götürə bilməyib

"Perseverance" kosmik aparatı ilk cəhdədən Mars planetinin səthindən süxur nümunələri götürə bilməyib. ABŞ-ın Aeronavtika və Kosmik Fəzanın Tədqiqatı üzrə Milli İdarəsinin (NASA) saytı xəbər verir ki, uğursuzluğun analizi xüsusi qrup tərəfindən tədqiq olunacaq.

"Perseverance" Mars aparatının Yerə göndərdiyi məlumatlar göstərir ki, ilk cəhdədən heç bir nümunə toplamaq mümkün olmayıb, - deyər NASA-nın saytında bildirilir.

Əldə edilən məlumat əsasən, nümunələrin götürülməsi sistemi planauyğun şəkildə çalışıb, lakin telemetrik analizi əməliyyat nəticəsində sınaq şəraitində quruntun olmadığını göstərib.

"Perseverance" Mars səthindən götürəcəyi torpaq nümunələrini konteynerlərə yerləşdirilməli və xüsusi aparat vasitəsilə Yerə endirməli idi. NASA bunun 2030-cu illərdə baş tutacağını gözləyir.

"Taliban" hərəkatı Əfqanıstanın Nimroz əyalətinin administrativ mərkəzinə daxil olub

"Taliban" hərəkatı Əfqanıstanın cənub-qərbində yerləşən Nimroz əyalətinin administrativ mərkəzi Zaranc şəhərinə daxil olub.

Tolo News telekanalı xəbər verir ki, şəhərin böyük hissəsinə artıq taliblər nəzarət edir. İrənin Sistan və Belucistan əyalətlərinə gedən yol Zaranc şəhərindən keçir.

Qeyd edək ki, Əfqanıstanda hökumət qüvvələri ilə kənd yerlərində əhəmiyyətli əraziləri ələ keçirən və böyük şəhərlər uğrunda döyüşlər aparən "Taliban" hərəkatı arasında qarşıdurma davam edir. 2020-ci il sentyabrın 12-də Qəterin paytaxtı Dohada Əfqanıstan hökuməti ilə "Taliban" hərəkatı arasında başlayan sülh danışıqlarında hələlik heç bir irəliləyiş əldə olunmayıb. Bu il aprelin 14-də ABŞ Prezidenti Cozef Bayden Birləşmiş Ştatlar tarixində ən uzun xarici hərbi kampaniyaya çevrilən Əfqanıstandakı əməliyyatı başa çatdırmaq barədə qərar qəbul edib. "Taliban" hərəkatı isə xarici ölkə qoşunlarının Əfqanıstandan çıxarılması fonunda bütün cəbhəboyu irimiqyaslı hücum əməliyyatlarına başlayıb.

Xəbərlər AZƏRTAC-ın materialları əsasında hazırlanmışdır

Dünya olduğu kimi

“Ağ qızıl”

Varlıqların sərvəti olan duzdan pullar da hazırlanıb

Müxtəlif dövrlərdə “ağ qızıl” adlandırılan duz insana hələ qədim zamanlardan məlumdur. Bəşəriyyətin duzla tanışlığı e.ə. 10000 il əvvəl təsadüf edir. Eramızdan əvvəl 3000-ci ildə Çində duzdan istehsal edildiyi düşünülür. Duz haqqında məlumdur ilk yazılı sənədlər eramızdan 2250 il əvvəlki tarixə aid edilir.

Duzun tarixinə baxdıqda aşkarlanır ki, bu gün insanlara üçün çox əlverişli və ucuz olan duz əvvəl hər kəsin əldə edə bilmədiyi və bahalı bir mineral imiş. Duz qədim dövrlərdə çox yüksək qiymətləndirilmişdir. Afrikanın bəzi rayonlarında adi xörək duzu o qədər yüksək qiymətləndirilmiş ki, onun bir kiloqramına görə bir kiloqram qızıl ödənilmişdir.

Efiopiya da isə “duzlu pullar” dövrüyə buraxılıb. Onlar uzunluğu 65 sm və

eni 5 sm olan kiçik tirlər idi. Pulların çəkisi 640 qrama yaxın olub. Bəzən bu özünəməxsus sikkələr dörd hissəyə bölünürdü. XII əsrin məşhur İtalyan sayyacı Marko Polo Çində duzdan necə pul hazırladığı barədə belə yazırdı: “Bunun üçün kiçik qazanlarda duzlu su qaynatılır. Bir saatdan sonra duz xəmır şəkli alır və ondan dairəvi piroq formasında şeylər hazırlayırdılar... Bundan sonra “piroq”ların üzərinə imperatorun damğasını qoyurdular ki, onlar əsl metal sikkələrə oxşasın, sonra onlar qaynar keramitin üzərində “qızardırılırdı”.

Torpaqlarında duz sahəsi və ya duz bucaqları olanların böyük sərvəti var idi. Romada ordu üzvlərinin və işçilərin gördükləri işin dəyəri duza ödənilirdi.

Tarixdə epidemiyə xəstəliklərinin yayılmasının qarşısı duzun qorunması ilə alınmışdır. Dövlətlər, imperatorluqlar xalqa lazım bildikləri zaman duz paylayıb-

lar. Duz çatışmazlığı dövründə bu ehtiyac ödənilmə bilmədiyindən aclıq və epidemiyalar yaranıb.

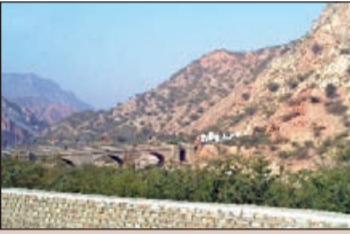
Orta əsrlərdə bəzi ölkələrdə duz ilə vergi ödəyiblər. Duz vergisi dövlət üçün ən vacib gəlir mənbəyi idi. Osmanlı imperiyasında duz çıxarılan fabriklərə dövlət xəzinəsi statusu verildi. Dövlət məxsus duz mədənlərində istehsalın qorunması üçün müəyyən qadağalar qoyuldu. Hazırkı qanunlarla duz ticarəti, nəqli və hətta istehlakı dövlətin nəzarətində saxlanılır və duz ixracı dövlətin əhəmiyyətli gəlir mənbələrindən biri hesab edilir. Rusiyada hələ qədimdə çoxlu duz çıxarılsa da, çox vaxt sadə xalq üçün əlçatmaz olurdu...

Dünyanın ən qədim duz mədənlərindən biri Azərbaycanda olub

İnsanlar duzun çıxarılması üçün müəyyən çapaçılardan, daş bataqlardan və bu kimi əmək alətlərindən istifadə etmişdir. Tədqiqatçılar Duzdağ ərazisində 1 kiloqramdan başlanmış 30 kiloqrama qədər daş bataqlar, güzrlər aşkar ediblər. Təbii ki, duzun çıxarılması üçün istifadə olunan daş alətlər, balta və çəkiclərdən ibtidai dövrlərdə, demirdən istifadənin hələ insana məlum olmadığı Daş dövründə istifadə olunub. Sonrakı dövrlərdə duz çıxarmaq üçün istifadə edilən demir alətlər əməyin məhsuldarlığını xeyli artırır. Bartın keşfindən sonra duz laylarının partladılması sayəsində gün ərzində bir işçi 40 puda qədər duz çıxara bilirdi. Naxçıvan mədənlərindən çıxarılan duz İrəvan vilayətinin Gərnıçay və İlançay vadilərindəki kəndlərin, Dərələyəz mahalına, Göyçə gölüne, Qarabağ və Gəncə ətrafına, Şuşaya, Zəngəzura aparılıb. Ümumiyyətlə, duzun əsas istifadə bölgələri Naxçıvan, Ordubad, Yeni Bəyazid qəzaları, İrəvan quberniyası, Şuşa və İran idi. Qafqaz Dağ İdaresinin 1889-1907-ci illər (19 il ərzində) hesabatında Naxçıvan mədəninin orta illik istehsal gücünün 164,4 puda bərabər olduğu göstərilir.

Beləliklə, bir neçə min il bundan əvvəl Duzdağın insanlara məlum olması, duzun çıxarılması, istifadəsi, satışı Naxçıvanda yaşayış məskənlərinin genişlənməsinə və şəhərləşməyə təkan verib. Naxçıvan şəhərinin məhz duzun çıxarıldığı ərazilərdə salınması bu qənaətə gəlməyə imkan verir ki, bu qədim şəhərin formalaşması 5-7 min il əvvəl Naxçıvanda ilk dəfə duzun çıxarılması ilə başlanmışdır. Hazırda Naxçıvanda Nəhrəm, Duzlaq və Sustin duz yataqları var. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, Azərbaycanda Masazır gölündən də duz çıxarılır.

Ən qədim duz mədəni

Pakistandakı Xevra və ya Hindistan general-qubernatoru olan Lord Mayonun şərafinə “Mayo” adlandırılan duz mədəni dünyanın ən qədim duz mədənidir. “Mayo” eyni zamanda dünyanın ən böyük duz mədənlərindən biridir. Mədən təxminən 800 milyon il əvvəl meydana gəlmiş bir “Duz” silsiləsinin üzərinə yerləşir.

Xevradakı duz ehtiyatları böyük İsgəndərin Hindistana səfəri zamanı aşkarlanıb. Mədən də makedoniyalı İsgəndər, nə də onun əsgərləri tərəfindən üzə çıxarılıb. Onu ordunun atları aşkar edib. Böyük İsgəndərin qoşunları xəstə atlarını daşları yaladıqları və daha sonra onların yaxşılaşdığını gördükdən sonra bu ərazidə duz mədəni yaradılıb.

Kanadada Nuron gölü yaxınlığında yerləşən Goderic duz mədəni isə dünyanın ən böyük yeraltı duz mədənidir. Mədən Torontodakı “CN” qülləsinin hündürlüyü qədər dərinlikdə.

“Duz yürüşü”

Hindistan azadlıq hərəkatının lideri Mahatma Qandi Böyük Britaniyanın ölkəsindən aldığı duz vergisinə qarşı “duz yürüşü” edib. Onun rəhbərliyi ilə 1930-cu ildə həyata keçirilən “duz yürüşü” 400 kilometrlik məsafəni əhatə edib. Qandi bu yürüşü Hindistanın Böyük Britaniyaya qarşı çıxmasına rəhbərlik edib.

Lakin “duz yürüşü” ingilislərə qarşı passiv müqavimətin ən önəmli hissəsi sayılıb. Dəniz istiqamətində edilən bu yürüşdə Qandinin minlərlə hindli izləyib. Qandinin Böyük Britaniyanı rahat edən ən əsas hərəkatı bu yürüşə görə 60000-dən çox insanı həbs edib.

Duza görə baş verən üsyanlar

Fransa duzun ölkə tarixinə dərin təsir etdiyi ölkələrdən biridir. 1500-cü illərdə kəndlilərin Fransadakı kilsəyə ödədikləri vergilər arasında duz vergisi də var idi.

1500-cü illərin ortalarında krallığın nüfuzunun güclü olduğu şimal və mərkəzi bölgələrdə duz vergisi səbəbindən üsyanlar olub. Qanunsuz ticarətin qarşısını almaq üçün krallıq hamını onun anbarlarından duz almağa məcbur edib.

Fransız inqilabından əvvəl duzun satış qiyməti istehsal dəyərindən 20 qatı qədər qaldı.

Duzu tanımayan xalqlar var

Afrikada və digər bəzi ölkələrdə bu günə qədər xörək duzunu tanımayan insanlar yaşayır. Braziliyanın şimalında və Venesuelanın cənubundakı tropik ekvatorial meşələrdə yaşayan Yanomamo hinduları duzdan istifadə etmirlər.

Yeni araşdırmaya görə, Kanada düzündə ən duzlu yeməkləri olan ölkədir. Çində aparılan sorğu nəticəsində bu qənaətə gəlinib ki, ölkədə də insanlar duzdan çox istifadə edirlər.

rılmışdı. Kəndlilər gərilərinin, demək olar ki, 15 faizini duz vergisinə xərcləyirdilər. Duz qaçaqmalçılığı 18-ci əsrdə Fransada ən gəlirli qeyri-qanunlu fəaliyyət sahələrindən biri olub.

1789-cu ildə Fransada duz vergisinə görə növbəti inqilab baş verib. Fransız inqilabından bir il əvvəl, yəni 1788-ci ildə duz qaçaqmalçılığına görə cəzalandırılanların sayının üç min nəfəri ötdüyü bildirilir.

1640-cu illərdə Moskvada baş vermiş “duz qiyamı” da tarixə düşüb.

Ən çox duz hasil edən ölkələr

Dünya üzrə ən çox duz hasil edən ölkələr ABŞ (ildə 26-30 min ton), Kanada (30,2), Almaniya (13), Böyük Britaniya (12), Çin (14,3), Hindistan (5,2), Pakistan (5,45), Fransa (4,9), İspaniya (3,2), Polşa (2,5), Rumıniya (2,2) və digər ölkələrdir.

Amerika qitəsində ildə dünya üzrə hasil olunan duzun 42 faizi, Qərbi Avropa ölkələrində 33 faizi, Asiyada 20 faizə qədər, Avstraliya və Okeaniyada 3 faizi istehsal olunur.

Duzdan istifadə edirsə, demək, varlıdır

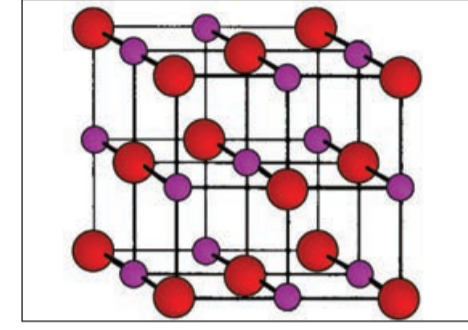
- Yunan şairi Homer isə duzu “ilahi” adlandırır.
- Afrikanın bir sıra ərazilərində xörək duzunun olması dəbdəbə əlaməti hesab edilir. “O, qidani duzlayır” ifadəsi o demək idi ki, o varlıdır.
- Qırğızistanda və Qazaxıstanda duzu təkə qıdaya deyil, həm də çaya əlavə edirlər.
- Fransadakı 250 illik tarixi olan Kral Duz Zavodu 2009-cu ildən bəri UNESCO-nun Dünya İrsi Siyahısında yer alır. Bura turistlər üçün ən maraqlı yerlərdən biridir.
- Avstriyada yerləşən “Duz otağı” mənasını verən Salzkammergut kurort sahəsi də 1997-ci ildə UNESCO tərəfindən Dünya Mirası Siyahısına daxil edilmişdir. Dünyanın ən qədim sənaye və

- medənyyət bölgəsi olan Salzkammergutda 7000 ildən çoxdur ki, duz istehsal olunur.
- İnsanın müxtəlif məhsullardan ibarət olan gündəlik qida rasionunda 4 qrama qədər xörək duzu var. Bu miqdar həyatı tələbatlan ödəmək üçün kifayətdir.
- Sürməmə uşaq duzu ana südü vasitəsilə qəbul edir.
- İnsan yarım litr inək südü içməklə 0,25 qram duz qəbul edir.
- Sərbəst yaşayan heyvanlar və quşlar xörək duzu istifadə etmir.
- İlk baxışdan 16 kq duz çox böyük miqdardır. Lakin məlum olur ki, bu miqdarda duzu iki nəfər təxminən iki ildə yeyir.

İlhamə İSABALAYEVA, “Azərbaycan”

Sağlıq olsun Yaşam formulu

Qədim zamanlardan bəri istifadə edilən natrium və xloriddən ibarət mədə olan duzun kristallarında 84 element var. İnsan bədəni də 84 elementdən ibarət olduğu üçün müxtəssislər hesab edirlər ki, təbii duzun insan orqanizminin mineral ehtiyacını təmin etməkdə faydası əvəzolunmazdır. İnsan üçün hava kimi vacib hesab edilən natrium xlorid insan orqanizmində sintez olunmayan tək mineraldır.

Duz orqanizmdə olan bütün mayelərin - qan, limfa, hüceyrəarası maye, ter, gözyaşı, hətta ödə mayesinin tərkibinə daxildir. Orqanizm çox maye itirən zaman onun duza olan tələbatı artır. Bu hal, əsasən, çox tərlədikdə, qusma və qarın işləməsi zamanı yaranır. Beləliklə də bədəndə çox böyük əhəmiyyətə malik olan su-mineral balansında pozulma meydana çıxır. Bu isə həyat üçün çox təhlükəli hesab edilir.

Xlor təbii müxtəlif birləşmələr şəklində mövcud olan zəhərli qazdır və orqanizm tərəfindən yalnız xörək duzu şəklində qəbul edilir. Bu element qan, limfa və hüceyrədaxili osmotik təzyiğin tənzimlənməsi, hüceyrələrin yaşaması üçün çox vacibdir. Xlor orqanizmin toxumalarında fiziki-kimyəvi prosesləri müəyyən edir. Mədə şirəsinin tərkibinə daxil olan xlorid turşusu pepsin fermentinin aktivliyini təmin edərək və bakterisid təsiri göstərərək qida həzmində xüsusi rol oynayır.

Natrium da hüceyrələrin yaşama və fəaliyyəti üçün ən vacib elementlərdəndir. Orqanizmin su balansını, qan dövranını, əzələlərin işləməsi və sinir impulslarının ötürülməsini təmin edir. Natrium böyrək funksiyalarını, qan təzyiqi və bədən mayelərinin istehsalı kimi bir çox önəmli işləri həyata keçirir. Həmçinin natrium ionları sinir hüceyrələrinin duyğuları qavramaq, digər hüceyrələrə ötürmək və əzələ hüceyrələrinin aktivləşdirmək kimi həyat funksiyalarını problemsiz şəkildə yerinə yetirməsi üçün də lazımdır.

Orqanizmə nə qədər duz lazımdır?

Araşdırmalar gündə 5-6 qramdan az, 12,5 qramdan çox duz istehlakının sağlamlığa mənfi təsir etdiyi nəticəsinə ortaya qoyub. İnsana sutka ərzində orta hesabla 10 qram duz kifayətdir. Həmin miqdarda duza heyvan mənşəli ərzaqlarda olan duz da daxildir.

Daxili xəstəliklər üzrə türküyalı və mətan həkim Əbdülvəqif Dağ məlumat verir ki, orqanizmin ümumi sağlamlığının qorunması baxımından gündəlik alınması lazım olan duz miqdarının düzgün müəyyən edilməsi çox əhəmiyyətlidir.

Yaşam: Nur saçan qaya

Duz mağaralarından çıxarılan qaya duzu parçaları içərisinə lampaya yerləşdirilməklə müxtəlif formalı qaya duz lampaları hazırlanır.

Bu təbii lampalar ətrafa mənfi ionlar yayır. Qaya duzu qızdırıldıqda, mənfi ion emissiyası daha çox olur və ətraf mühitin hava-

sını təmizləyərək maqnit təsirini azaldır. Belə ki, kristal duzun içərisinə yerləşdirilən lampaya yanarkən duz azacıq isinir və ətrafdakı rütubət lampaya üzəri nə toplayır. Nəticədə nəmli ionlar duz havaya mənfi ionlar saçır. Onlar ətrafdakı müsbət yüklü ionlarla birləşərək onu neytrallaşdırır, bəzi müsbət yüklü ionların zərərli təsirlərini qoruyur.

Bu lampalar yataq otaqlarında daha yaxşı yuxunu təmin edir. Təbii qaya duz lampaları astma, bronxit, nefəs darlığı, KOAH (Ağciyərlərin Xroniki Obstruktiv xəstəliyi) və yuxarı tənəffüs xəstəliklərinə müsbət təsir göstərir. Duz lampaları eyni zamanda elektron cihazların yaydığı radiasiyanın ziyanından qorunmaq üçün də təsirli üsuldur. Bu təbii lampaya otağın elektrik yuğünü azaldır, baş ağrıları, stress və yuxusuzluğu aradan qaldırır, enerji və əhvali-ruhiyyənin yüksəlməsinə səbəb olur.

Faydalı: Dəriyadan gələn güc

Dəniz duzunun tərkibində orqanizm üçün lazımlı bir çox mineral var. Bu duz təbəqəsinin sistemindəki problemlərin azalması təsirlidir.

Bəlgəm yaranmasını azaldaraq daha rahat nəfəs almağa kömək edir. Faydalı duz qanda xolesterol miqdarını, ürək döyüntüsünün nizamlanmasına kömək edir, yüksək qan təzyiqini azaldır. Duz bədəndəki şəkər səviyyəsinə qorumağa kömək edərkən insulinin də qarşısını alır.

Şəkər xəstəsinin, ya da xəstəlik üçün risk altında olanların pəhrizində dəniz

duzu önəmli yer tutur. Çünki kalsium elementi əzələlərin və üreyn normal fəaliyyəti üçün faydalıdır. Dəniz duzundakı kalsium daha yaxşı mənimsənilir və bununla da əzələ ağrıların, spazmların və qıç olmaların qarşısını almaqda effektiv

malar, hipertoniya, insult, osteoporoz (sümük itkisi), həzm xəstəlikləri, elektrolit və hormon balanssızlığı və sair...

Duzun az istehlakı da zərərdir

Gündəlik duz ehtiyacının ödənilməsi sağlamlığa mənfi təsir edən amildir. Bunu söyləyən uzmən həkim A. Dağ bildirir ki, duzun tərkibindəki natrium və xlor ionları bədəndəki maye tarazlığı və orqan funksiyalarının rahat işləməsi üçün lazım olduğundan, kifayət qədər duz istehlak etməmək bəzi sağlamlıq problemlərinə səbəb olur.

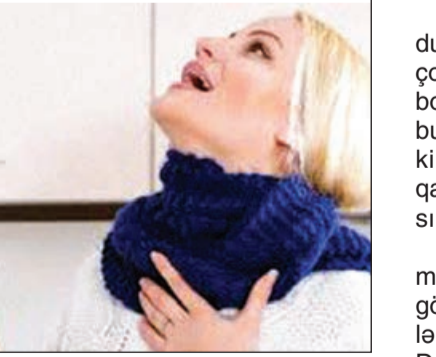
Nəticədə hüceyrələr şişir və toxumalarda ödəm meydana gəlir. Xüsusilə natrium çatışmazlığı sinir sistemində ciddi təsir etdiyi üçün beyin ödəmi yadırır, sinir və əzələ hüceyrələrinin funksiyalarını pozaraq başağrısı, ürək bulanması, qusma, əzələ zəifliyi və kramp kimi simptomlara səbəb olur: “Araşdırmalar gündəlik natrium istehlakının 2,5 qramdan aşağı düşməsi halında ürək xəstəliklərində və erkən ölüm səviyyəsində artım olduğunu müəyyən edib. Buna görə də gündəlik natrium qəbulu müəyyən tarazlıqda olmalıdır. Unutmaq olmaz ki, lazım olduğundan daha az və ya daha çox duz istehlak etmək bədənin sağlamlığına mənfi təsir göstərir”.

Yasəmən MUSAYEVA, “Azərbaycan”

Bilirik?

- İsti iqlim şəraitində yaşayan və fiziki əməklə məşğul olan insanlar tələb böyük miqdarda duz itirdiyinə görə duza tələbatı da böyük olur;
- Çox enerji sərf etdikləri üçün hələ qədim zamanlardan qulların yeməyini duzlu edirdilər;
- Şərqi Afrikada yaşayan masailer - köçəri maldar qəbilələri duza olan tələbatlarını kəşifən heyvanın qanını içməklə ödəyirlər;
- Yaşlı adamın bədəninə təqribən 250 qram duz olur;
- Orqanizmdə xroniki duz çatışmazlığı, bir qayda olaraq, çox vaxt ölümlə nəticələnir.

Müalicəvi qarışım

Adi xörək duzu güclü antiseptik xüsusiyyətlərə malikdir. Bu səbəbdən müxtəlif iltihablar zamanı geniş istifadə olunur və çox yaxşı müalicəvi təsiri var. Bununla bağlı bir neçə resept təqdim edirik:

1. Boğaz ağrısı, angina zamanı duzla qarqaralar çox yaxşı müalicəvi effekt verir. 1 stəkan ilıq suda 1 çay qaşığı (uşaqlar üçün yarım çay qaşığı) duz həll edin və gün ərzində bir neçə dəfə bu məhlulla qarqara edin. Nəzərə almaq lazımdır ki, angina zamanı bu yalnız köməkçi vasitə kimi istifadə oluna bilər. Angina mütləq antibiotiklərlə köməyi ilə müalicə olunmalıdır!

2. Diş və damaqların iltihabları zamanı da duzlu su (1 çay qaşığı duz və 1 stəkan su) çox yaxşı kömək edir. Belə hallarda ağır boşluğunu duzlu su ilə tez-tez qarqara edin, bu, iltihabın azalmasına kömək edir. Diş çəkiləndən sonra ağır boşluğunu duzlu su ilə qarqara edin. Bu, yaranın daha tez sağalmasına kömək edir, iltihabın qarşısını alır.
3. Duzlu su göbək xəstəliyinə təsirə malikdir. Bu səbəbdən duza ayaq vannaları göbəkə mübarizəyə yaxşı kömək edə bilər. 1 litr üçün 2 xörək qaşığı duz götürülür. Duz suda həll olunur və ayaq vannaları üçün istifadə edilir. Həmçinin bu sadə vasitə pis ayaq qoxusunu da yox edir.
4. Zökəm zamanı duzlu su ilə burnunuzu yuyun.
5. Duzlu su ilə vannalar (1 litr su və 2 xörək qaşığı duz) ayaqlarda şişkinliyi azaldır, ayaq yorğunluğunu aradan qaldırır.
6. Baş ağrıları zamanı 1 stəkan ilıq suda 1 çay qaşığı duz həll edin, məhlulda tənəzf isladın və alınınıza qoyub bir qədər uzanın.
7. Üz dərisindəki sızanaqların qarşısını almasına duzlu su çox yaxşı kömək edir. Üzünüzü hər gün duzlu su ilə yuyun. Duzlu su üz dərisini cavanlaşdırır, daha təvəllül edir.

Sarsılmaz qardaşlıq və həmrəylik nümunəsi

Yanğınların söndürülməsi əməliyyatları uğurla davam etdirilir

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, qardaş Türkiyə Respublikasında olan Azərbaycan Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) yanğın-xilasetmə qüvvələri yanğınların söndürülməsi əməliyyatlarını uğurla davam etdirirlər.

Nazirliyin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, FHN-in Türkiyədəki qüvvələrinə rəhbərlik edən fövqəladə hallar nazirinin müavini, general-leytenant Etibar Mirzəyev Marmarisdə Böhranların İdarə Edilməsi Mərkəzində Türkiyənin daxili işlər naziri Süleyman Soylu və kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirli ilə görüşüb. Görüşdə digər məsələlər də işləyib.

Azərbaycan FHN-in yanğın-xilasetmə qüvvələrinin Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq qardaş

kəyə gəldiyini vurğulayan E.Mirzəyev yanğın söndürülməsi istiqamətindəki fəaliyyəti barədə ətraflı danışıb.

Görüşdə iştirak edən Türkiyənin daxili işlər naziri Süleyman Soylu, kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirli Azərbaycan yanğın söndürülməsinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirdiklərini qeyd edib, göstərilən dəstəyə və köməyə görə Prezident İlham Əliyevə və qardaş Azərbaycan xalqına bir daha təşəkkürünü bildiriblər.

Görüşdə həmçinin yanğınlarla daha effektiv mübarizə məqsədilə atılacaq addımlar geniş müzakirə olunub, ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Qeyd edək ki, qardaş ölkəyə göndərilmiş FHN-in yanğın-xilasetmə qüvvələrindən ibarət üçüncü qrup yaxın saatlarda yanğınların söndürülməsi əməliyyatlarına qoşulacaq. Dünyə axşam saatlarında təyyarə ilə yola salınmış dör-

düncü qrup işə artıq əməliyyatlara başlayıb.

Xatırladaq ki, FHN-in qüvvələri tərəfindən Muğla vilayətindəki strateji əhəmiyyətli Kəmərköy və Yeniköy istilik elektrik stansiyalarının yanğınından müəhləyə davam etdirilir.

FHN-in Türkiyəyə yollanan üçüncü yanğın-xilasetmə qrupu yolboyu əhali tərəfindən böyük coşqu ilə qarşılınıb

Yanğın-xilasetmə qrupu Ankaraya çatıb

Türkiyədə meşə yanğınlarının söndürülməsi və daha geniş miqyas almasına imkan verilməməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, qardaş ölkəyə yola salınan Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) yanğın-xilasetmə qüvvələrinin üçüncü qrupu yolboyu yerli əhali tərəfindən böyük sevgi və coşqu ilə qarşılınıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, yerli sakinlər, eləcə də yolda hərəkətdə olan avtomobillərin sürücüləri qrupun üzvlərinə minnətdarlıq duyğularını ifadə edib, "Bir millət, iki dövlət", "Qardaşlarımız köməyimizə gəlsinlər" və digər şüarlar səsləndiriblər.

Avqustun 7-də saat 16 radələrində paytaxt Ankara şəhərinə daxil olan qrupun üzvləri burada əllərlə Azərbaycan və Türkiyə bayraqlarını dağaladıran yerli əhalinin coşqusu və alqışları ilə qarşılınıb. Sakinlər mobil telefonlarla FHN-in yanğın-xilasetmə qrupunun foto və video-

görüntülərini çəkiblər. Vətəndaşlar Azərbaycan yanğın söndürülməsinin Türkiyədə meşə yanğınlarının söndürülməsində göstərdiyi fədakarlığı iki qardaş xalqın ən çətin günlərdə bir-birinin yanında olmasının bariz göstəricisi kimi dəyərləndirib, qrupun üzvlərinə uğurlar arzulayıblar.

FHN-in yanğın-xilasetmə qüvvələrinin üçüncü qrupunun tərkibinə 40 yanğın söndürmə texnikası və 160 yanğın söndürən daxildir. Qrupla birlikdə media nümayəndələri də Türkiyəyə səfərdə iştirak edirlər.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırığına əsasən, FHN-in yanğın söndürmə qüvvələrinin 100 əməkdaşından ibarət birinci qrup iyulun 30-da Türkiyəyə yola düşüb. Yanğın söndürmə texnikası və 160 yanğın söndürən daxildir. Qrupla birlikdə media nümayəndələri də Türkiyəyə səfərdə iştirak edirlər.

Ayulun 31-də FHN-in 1 helikopter, 53 yanğın söndürmə və xüsusi təyinatlı xilasetmə texnikası, 1 tibbi yardım avtomobili, 220 yanğın söndürən və xilasetmədən ibarət ikinci qrupu qardaş ölkəyə yola salınıb. Qrup Gürcüstandan keç-

məklə iki sutka ərzində Marmarisə çataraq birinci qrupun üzvlərinə qoşulub.

Avqustun 5-də səhər saatlarında FHN-in "BE-200ÇS" tipli amfibiyalı təyyarəsi qardaş ölkəyə yola düşüb. Həmin gün FHN-in 40 yanğın söndürmə texnikası və 160 yanğın söndürəndən ibarət üçüncü yanğın-xilasetmə qrupu da Türkiyəyə yola salınıb. Media nümayəndələrinin də yer aldığı həmin qrup artıq Türkiyəyə yola salınıb. Media nümayəndələrinin də yer aldığı həmin qrup artıq Türkiyəyə yola salınıb.

Bələliklə, qardaş ölkədə tuğyan edən meşə yanğınlarının söndürülməsi üçün Azərbaycanın ümumilikdə 700-dən çox şəxsi heyət, 93 yanğın söndürmə texnikası, 1 helikopter və 1 amfibiyalı tipli təyyarə göndərilib. FHN-in Türkiyədəki qüvvələrinin koordinasiyalı idarə edilməsi məqsədilə fövqəladə hallar nazirinin müavini general-leytenant Etibar Mirzəyevin başçılığında qrupun məsul vəzifəli əməkdaşlarından ibarət nümayəndə heyəti qardaş ölkədədir.

Şəhid jurnalistlərin ailə üzvləri Qubadakı "Media şəhidləri" parkını ziyarət ediblər

Bu il iyunun 4-də Kəlbəcər rayonunun Susuzluq kəndi ərazisində minaya düşərək şəhid olan AZƏRTAC-ın əməkdaşı Məhərrəm İbrahimovun və Azərbaycan Televiziya-sının operatoru Sırac Aşısoyovun ailə üzvləri Qubadakı "Media şəhidləri" parkını ziyarət ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, şəhərin Yusif Qasımov küçəsində yerləşən parkda Birinci Qarabağ savaşında və Vətən müharibəsində şəhid olan media nümayəndələrinin xatirəsi əbədiləşdirilib.

Şəhid media nümayəndələrinin ailə üzvləri Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyi ilə birlikdə parkda ucaldıran abidənin qarşısına gül dəstələri düzüb, şəhid jurnalistlərin xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Quba Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Təriyel İbrahimov bildirib ki, Azərbaycanın media nümayəndələri şanlı Qələbəmizlə başa çatan Vətən müharibəsi zamanı döyüş bölgəsində xidməti vəzifələrini şərəflə yerinə yetiriblər. Bu parkda erməni terrorunun qurbanı olan bütün media nümayəndələrinin, o cümlədən iyunun 4-də Kəlbəcərdə minaya düşərək şəhid olan AZƏRTAC-ın müxbiri Məhərrəm İbrahimovun və AzTV-nin operatoru Sı-

rac Aşısoyovun xatirəsi əbədiləşdirilib. Bu park qısa vaxtda Quba sakinlərinin və şəhərə gələn qonaqların daimi ziyarət yerinə çevrilib.

Sırac Aşısoyov və Məhərrəm İbrahimovun ailə üzvləri şəhidlərimizin xatirəsinin yaşadılması üçün həyata keçirilən tədbirlərə, xüsusilə şəhid ailələrinə dövlət səviyyəsində göstərilən diqqət və qayğıya görə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Şəhidlərimizin xatirəsinin yaşadılması üçün həyata keçirilən tədbirlərə, xüsusilə şəhid ailələrinə dövlət səviyyəsində göstərilən diqqət və qayğıya görə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2021-ci il üçün abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərbaycan" ASC	(012) 440-46-94, (012) 441-19-91
"Azərpoçt" ASC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Kaspi" MMC	(012) 432-39-55, (012) 510-82-24
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik	124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq	62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq	31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

Avqustun 16-dan dövlət sosial xidmətlərindən istifadə edən vətəndaşların müraciətləri COVID-19 pasportu olduqları halda həyata keçiriləcək

Avqustun 16-dan etibarən Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin və onun qurumlarının qəbul mərkəzlərində, habelə DOST mərkəzlərində vətəndaşların qəbulu və müraciətlərinə baxılması yalnız peyvənd edilmişləri və ya yeni növ koronavirusdan (COVID-19) sağalaraq immunitetə malik olmaları barədə təsdiq edici sənəd (COVID-19 pasportu) olduqları halda həyata keçiriləcək.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən vətəndaşların qəbulu və müraciətlərinə baxılması sahəsində təbii olunan bu qayda da əhalinin sağlamlığının qorunması məqsədilə aparılan vaksinasiya prosesində vətəndaşların daha fəal iştirakının təşviq edilməsinə, özlərinin və ətrafdakıların pandemiyadan qorunmasına münasibətdə məsuliyyətin artırılmasına xidmət edir.

Vaksinasiyaya qoşulmaq, özümüzün və yaxınlarımızın, ətrafdakıların həyatını COVID-19 təhlükəsindən qorumaq! Pandemiya bərdəlik "Yox!" deyək!

həyatının infeksiya təhlükəsindən qorunmasına çalışmalı, eyni zamanda, dövlətimizin yeni növ koronavirusa qarşı mübarizə tədbirlərinə öz töhfəmizi verməliyik.

Eyni zamanda, vətəndaşların nazirliyin elektron xidmətlərinə olan müraciətlərə baxılması da onların COVID-19 pasportuna malik olduqları barədə mə-

lumat daxil edildiyi (o cümlədən ünvanlı dövlət sosial yardımı ilə əlaqədar müraciət zamanı erizə-bəyannamədə qeyd edildiyi) halda həyata keçiriləcək.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsindən AZƏRTAC-ın verilən məlumatlara görə, yeni növ koronavirus pandemiyası davam etdiyi şəraitdə özümüzü və yaxınlarımızı bu təhlükədən qorumaq hər birimizin borcudur. Bunun üçün hazırda etməli olduğumuz ən vacib iş - peyvənd olunmaqdır.

Azərbaycanda koronavirus pandemiyasının qarşısının alınması, əhalinin sağlamlığının COVID-19-dan qorunması üçün vaksinasiya prosesi uğurla davam etdirilir. Hər birimiz vaksinasiya prosesində aktiv iştirak etməklə ilk növbədə özümüzün və yaxınlarımızın

Rəcəb BİLGİN: "Azərbaycanlı qardaşlarımız çətin günlərimizdə dərhal köməyimizə gəldilər"

"Azərbaycandan gələn yanğın-xilasetmə qrupunu yüksək səviyyədə qarşılamaq üçün buradayıq. Qardaşlarımızı burada görməkdən çox məmnunmuşuq".

Bu sözləri Türkiyənin Kaçkar gömrük və xarici ticarət üzrə regional idarəsinin müdiri Rəcəb Bilgin AZƏRTAC-a müsahibəsində deyib.

Azərbaycanlı yanğın söndürənlərin Türkiyədə meşə yanğınlarının söndürülməsində fədakarlıq göstərmələrinin ölkəmizə və xalqımıza arasında qardaşlığın daha bir nümunəsi olduğunu vurğula-

yan R.Bilgin deyib: "Azərbaycanlı qardaşlarımızı layiqli şəkildə qarşılamaq üçün bütün heyətimizlə birlikdə buradayıq. Onlar bizim çətin günlərimizdə dərhal köməyimizə gəldilər. Buna görə Azərbaycan xalqına ürəkdən minnətdarlıq. Bu dəstək "bir millət, iki dövlət" olduğumuzu bir daha nümayiş etdirir".

Qeyd edək ki, Türkiyədə meşə yanğınlarının söndürü-

məsi və daha geniş miqyas almasına imkan verilməməsi məqsədilə Azərbaycan Res-

publikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) yanğın-xilasetmə qüvvələrinin qardaş ölkəyə yola salınan üçüncü qrupu Türkiyə ərazisinə daxil olub. Qrupun üzvləri qardaş ölkəyə daxil olduqdan sonra əldiyi qurumların nümayəndələri və yerli əhali tərəfindən böyük coşqu ilə qarşılınıb. Hazırda qrupun üzvləri təyinat məntəqəsi istiqamətində hərəkət edir. Səfərdə media nümayəndələri də iştirak edirlər.

Ramazan DİKBAŞ: "Bu, əsl qardaşlıq nümunəsi, yüksək insanpərvərlikdir"

"Çox çətin günlər yaşayırıq. Artıq 7-8 gündür ki, amansız yanğın hər tərəfdən bizi mühasirəyə alıb. Küləyin tez-tez güclənməsi yanğın söndürmə istiqamətində zəhmətimizi çox vaxt heçə endirir. Alovlar bir göz qırpmında şiddətlənir. Belə ağır, çətin günlərdə azərbaycanlı qardaşlarımızın yanımızda olmasından qürur duyuruq".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Muğla vilayətinin Köyceğiz rayonundakı meşə yanğınlarının söndürülməsində iştirak edən Rama-

zan Dikbaş ifadə edib. Yanğınların başladığı gündən ağır fəsadlara yol açdığından bildirən R.Dikbaş deyib: "Yanğın təkə meşələrimizi

deyib, insanların evlərini, vətənlərini, ətrafdakı bütün canlıları məhv edir. Bu faciəni görmək çox çətin və ağırdır. Əlimizdən gələnlə hər bir şeyi edirik ki, alovlar daha çox fəsad törətməsin. Bu anlarda azərbaycanlı yanğın söndürən və xilasedicilər ilə çiyin-çiyinə çalışmaq həqiqətən də bizim üçün fəxrdir. Bu, əsl qardaşlıq nümunəsi, yüksək insanpərvərlikdir".

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 07.08.2021
Ümumi yoluxanların sayı	350605
Yeni yoluxanların sayı	1289
Ümumi sağalanların sayı	334667
Yeni sağalanların sayı	409
Aktiv vəziyyətdə olanların sayı	10882
Ümumi test sayı	4107190
Ümumi ölüm sayı	5056
Ümumi ölümlərin sayı	5

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 əleyhinə aparılan vaksinasiya ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 07.08.2021
Vaxtdan vaxtına ümumi sayı	5370768
Bu gündə aparılan vaksinasiyaların sayı	59649
1-ci mərhələ üzrə vaksinasiya olunanların sayı	3129512
1-ci mərhələ üzrə vaksinasiya olunanların sayı	38211
2-ci mərhələ üzrə vaksinasiya olunanların sayı	2241256
2-ci mərhələ üzrə vaksinasiya olunanların sayı	21438

"AZƏRBAYCAN" qəzetinin reklam xidməti
539-49-20

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru, professor Ədalət Muradov və universitetin kollektivi Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərliyev atası AĞAXAN NƏZƏRLİNİN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

<p>BAŞ REDAKTOR</p> <p>Bəxtiyar SADIQOV</p>	<p>Ünvan</p> <p>AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə</p> <p>e-mail: secretary@azerbaijan-news.az az.reklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az</p>	<p>Telefonlar</p> <p>Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39, Məsul katib - 539-43-23, Məsul katib müavini - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,</p> <p>Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68, Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82 İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Kompüter markazi - 538-20-87, Mühasibatlıq - 539-59-33</p>	<p>Qeydiyyat nömrəsi 1</p> <p>"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələndirilmiş, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir</p>	<p>Rəsmi sənəd və çıxışlarda sözlünlənlərlə bərabər, dörd üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir</p> <p>Əyləmələrə cavab verilmir və onlar geri qaytarılır</p>	<p>Gündəlik qəzet</p> <p>Tiraj 4903 Sifariş 1395 Qiyməti 40 qəpik</p>
---	--	--	--	---	---